THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DEC 23 1946

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

Vienybė is the oldest Lithuanian newspaper, established ... by J. J. Paukstis. Published weekly at 412 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. ... as Tyszlava, Editor and Publisher. Entered as second Class Matter October 23, 1 ... e Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Subscription rates: United States and po...assions $3.00 a ... anada $3.50. For rates to other countries apply circulation dep...tment. Advertisin... s application. Telephone EVergreen 4-0862.

New York Public Library 470 Fifth Ave

LX METAI 52 N — BROOKLYN, NEW YORK, PENKTADIENIS, 1946 M., GRUODŽIO(DECEMBER) 27 D. — KAINA 5 CENTAI

DABAR

Naujų Metų belaukiant
Aplink atominę bombą
Grinius ir perversmas
Krikščionys demokratai

JUOZAS TYSLIAVA

Remdamiesi astronomiškais arabų skaičiavimais, senovės romėnai nustatė, kad Nauji Metai prasideda sausio 1 d.

Faktinai, sausio 1 d. nei baigiasi, nei prasideda metai.

Deja, toks yra mūsų kalendorius, kurį imperatorius Augustas, Julius Cezaris ir popiežius Gregorijus sutvarkė.

Gal Jungtinėms Tautoms pasiseks tai, ko nepasisekė Tautų Sąjungai — pataisyti mūsų kalendorių.

O tuo tarpu yra taip kaip yra —

Daug laimės 1947 metais!

***

Daug rašoma, bet dar daugiau kalbama apie vadinamą tarptautinį įstatymą, kuriuo būtų draudžiama vartoti atominė bomba.

Šiuo klausimu ypač tiršti žodžių debesys leidžiami Jungtinių Tautų posėdžiuose.

Visa tai primena viduramžio laikus, kai Europos riteriai, susirinkę Konstancoje, svarstė, kaip uždrausti vartoti lanką ir strėlę, kaip pavojingas kariavimo priemones...

Strėlė, perdurianti riterio šarvus, tada, mat, buvo nemažiau pavojinga, negu mūsų dienų atominė bomba...

***

Dr. K. Griniaus 80 metų amžiaus sukakties proga, Naujienose paliečiamas ir 1926 metų perversmas Lietuvoje.

—Pavyzdžiui, gruodžio 18 d. Naujienose, tarp kita ko, pastebima:

"17 gruodžio 1926 m. perversmas įvyko krikščionim demokratam susiblokavus su tautininkais prieš demokratiją. Buvo obalsis, kad vadinamoji tautinė valdžia ir tautinė diktatūra turėjo susidaryti kovai su bolševizmu, iš tikrųjų, Dr. Griniaus nuomone, to pavojaus nebuvo."

Argi tada "to pavojaus nebuvo?"

***

Kaip vėliau paaiškėjo, Maskva niekad nesiliovė svajojusi "atslimti" Baltijos valstybes.

Proga, kurios sovietai laukė virš 20 metų, kaip žinoma, atsirado, Hitleriui pradėjus karą Europoje.

Dar vadinamos Miuncheno taikos metu, kaip vėliau paaiškėjo, Maskva reikalavo Baltijos valstybių.

Kita vertus, kominterno agentai niekad nesiliovė veikę Baltijos valstybėse.

Todėl šandien, kai bolševikai jaučiasi savo tikslą pasiekę, rodos, būtų neapdairu sakyti, kad tada "to pavojaus nebuvo."

***

Šiandien, lygiai 20 metų praėjus nuo to nelaimingo perversmo, galima atvirai, be jokios aistros, pareikšti, —

Tai buvo nereikalingas, skaudus ir, žinoma, neteisėtas Lietvos konstitucijos laužymas.

Bet tas "perversmas įvyko krikščionims demokratams susiblokavus su tautininkais..."

Kodėl? Todėl, kad "krikščionys demokratai negalėjo pakęsti savo pralaimėjimo..."

Be to, anot tų pačių Naujienų, "krikščionys demokratai į valdžią ieiti nepanorėjo..."

***

Naujienose rašoma:

"Nepavykus sudaryti liaudininkų ir krikščionių demokratų vyriausybę, teko sudaryti NETVIRTĄ vyriausybę su soc. demokratais ir tautiněm mažumom, kurios tuojau ėmė statyti savo reikalavimus..."

Išvada?

— Jeigu ne krikščionys demokratai, tai perversmo Lietuvoje nebūtų buvę.

Įdomu, ar Naujienų redaktorius, skelbdamas šį straipsnį, tą pati galvojo?

SOVIETAI IŠVIJO AMERIKOS KARO LAIVĄ IŠ KINŲ UOSTO

Gruodžio 20 d. Amerikos karo laivas buvo priverstas apleisti Daireno postą Kinijoje po to, kai sovietų karininkas, ultimatumo formoje, amerikiečiams pareiškė:

"Jeigu jūs nepasitrauksite į 20 minučių, mes nebūsime atsakingi už pasekmes."

Daireno uostas, kurį kartu su Port Arthuru, sovietai kontroliuoja, pagal taikos sutartį su kinais, jau seniai sunkiai prieinama vieta amerikiečiams. Rusai, kurie faktinai valdo Daireno miestą ir uostą, į šias vietas retai kada sutinka įsileisti Amerikos spaudos korespondentus.

Laivas, kuris buvo atvykęs į Daireną Amerikos konsului per duoti paštą, buvo priverstas apleisti uostą pirma, negu amerikiečiai pareigūnai spėjo grįžti iš miesto. Amerikos diplomatinis kurjeris ir kitas pareigūnas, norėdami pasiekti laivą, turėjo naudotis valtimi.

Sovietų kariuomenės vadas Dairene, ryšyje su tuo incidentu, atsisakė priimti Amerikos konsulą.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS JAPONIJOJE

Baisus žemės drebėjimas, kokio japonai nėra matę nuo 1-9-23 m., praeitą šeštadienį sukrėtė dvi svarbiausias salas—Hanshu ir Shikoku. Iš Tokijo pranešama, kad apie pusė milijono žmonių neteko pastogės. Tūkstančiai užmuštų ir sužeistų.

Japonijos vyriausybė ir sąjungininkų okupacinė vadovybė tuojau stojo į pagalbą nukentėjusiems. Skubomis buvo pastatyti laikini barakai ir t.t.

Žemės drebėjimo metu pakilęs jūrų vanduo ir didžiulėmis bangomis išsiliejęs į krantus, taip pat padarė daug nuostolio. Mažiausia 50 miestų nukentėjo šioje nelaimėje. Kai kurie mies tai visai sugriauti. Tvirtinama, kad šis žemės drebėjimas Japonijai buvęs baisenis, negu ame rikiečių bombardavimas.

Didesnė gamtos nelaimė Japoniją yra ištikusi tik 1923 m. Tada Japonijoje žuvo apie 100,-000 žmonių.

ATVYKO IŠ EUROPOS 25 LIETUVIAI

Jų tarpe — dr. Juozas Pajaujis su šeima, Vlado Barčiausko žmona Elzė ir eilė kitų

Praeitą penktadienį, gruodžio 20 d., laivu iš Vokietijos atvyko būrys Lietuvos tremtinių — 25 asmenys. Šiame būryje atvyko žinomas Lietuvos veikėjas, vienas iš valstiečių liaudininkų sąjungos vadų, buvęs Lietuvos seimo narys, dr. Juozas Pajaujis su žmona ir dviem dukterimis. Taip pat atvyko Vienybės redaktoriaus Vlado Barčiausko žmona Elzė, visą karo laiką išgyvenusi Klaipėdoje.

Dr. Pajaujis laikinai apsigyveno pas Antaną Mikalauską, žinomą mūsų veikėją Brooklyne.

Be Pajaujų ir p-nios Barčiaus kienės, šiuo laivu iš Vokietijos atvyko dar šie asmenys:

Kun. A. Bielskis, P. A. Kubilius, Albertas Šukys su žmona Jūrate, Justina Martišauskienė su sūnum, Aleksandra Koverienė, Bronius Vigelis su vaikais, Algirdas Januškevičius su žmona, Jonas Raštutis (kun. Raštučio Amsterdame brolis) Emilija Makauskaitė, Jonas Jusionis su žmona Jadvyga ir sūnum, Bronė Stulgienė ir k.

Daugelis atvykusių apsigyveno New Yorke, kiti išvyko pas gimines į kitus miestus.

Mirė Talmagde

Praeitą šeštadienį mirė neseniai išrinktas George valstybės gubernatorius Eugene Talmagde, 62 metų amžiaus. Jis mirė lygiai 23 dienas prieš inauguraciją. Talmagde, kuris skelbė baltosios rasės viršenybę, buvo ketvirtą kartą išrinktas Georgia gubernatoriaus pareigoms.

Tūkstančiai lankė Kristaus tėviškę

Kalėdų švenčių proga, apie 30,000 įvairių tautų ir net religijų žmonių lankė Betliejų, Palestinoje, Kristaus gimimo vietą. Ta proga, Palestinos Betliejaus mėras Issa Bandak, kuris savo laiku lankėsi Amerikoje, sveikino to paties vardo miesto, Bethlehem, Pa., mėrą.

Visiems Vienybės skaitytojams, rėmėjams, ko respondentams ir bendradarbiams Amerikoje ir užjūriuose linkime laimingų Naujų 1947 Metų.

— Vienybės Leidėjai.

Lankėsi pas Staliną

Savo 67 gimtadienį, praeitą šeštadienį, Sovietų Rusijos diktatorius Stalinas priėmė Elliot Rooseveltą ir jo žmoną, buvusą kino artistę, Faye Emerson. Pranešime nesakoma, kur tas pirėmimas įvykęs, bet spėjama, kad Kaukaze.

Meta iš kalėjimo

Kad šiais laikais žmogų meta iš buto — nieko nuostabaus. Bet kad reikia žmogų mesti iš kalėjimo, tai jau gana nuostabu.

Anthony Burke, kuris Washingtone buvo nuteistas 30 dienų kalėti už girtavimą, prašė paliekams kalėjimo dirbtuvėje "visuomenės labui." Deja, kalėjimo administracija atsisakė patenkinti jo prašymą. Prokuroras Burkei atsakė kad kalėjimas neturi teisės jo laikyti ilgiau, kaip teismo buvo priteista.

Italų antiklerikalai baudžiami kalėjimu

Jaunas italų antiklerikalinio laikraščio, Don Basilio, redaktorius Ruggero Maccari Romoje teismo nubaustas kalėjimu už "valstybinės religijos niekinimą." Maccari, kuris nuteistas dviem metams kalėti, apeliavo į aukštesnį teismą.

Ryšyje su antiklerikaliniu sąjudžiu Italijoje, praeitą savaitę popiežius Pijus XII Šv. Petro aikštėje susirinkusiai daugtūkstantinei miniai pasakė kalbą.

Savaitė pasauly

— Kanados generalgubernatoriaus Alexander ir žmona netrukus lankysis Baltuose Rūmuose, Washingtone.

Keletas tūkstančių Vokietijos mokytojų rengiasi vykti į Ameriką "studijuoti demokratiją."

— Danija formaliai reikalausianti JAV atšaukti savo kariuomenę iš Grenlandijos.

— Premjero Blumo vadovaujama vyriausybė planuojanti sumažinti Prancūzijos armiją iki 300,000 vyrų.

— Bavarijos legislatūros pirmininku išrinktas teisėjas Hans Erhart, 1923 m. kaltinęs Hitlerį dėl "pučo" Miunchene.

— Didžioji Britanija atšaukė savo ambasadorių iš Madrido.

— Tarp prancūzų kariuomenės ir Indokinijos partizanų eina kruvinos kovos.

— Maskvos Pravda sako, kad Turkijai negresia pavojus iš už sienio.

— Ateinantį penktadienį New Yorke prasidės metinė Amerikos istorikų konvencija, kurioje dalyvaus apie 1,500 delegatų.

— Kinijos sostine oficialiai paskelbta Nankinas.

Sovietų kariuomenė, apleisdama kai kurias Vokietijos dalis, sprogdina vokiečių kareivines.

— Iš Romos pranešama, kad neribotam laikui atidėta byla dėl Matteotti nužudymo.

— Varšuvos valdžia kaltina Londoną, finansuojantį "Lenkijos valdžią ištrėmime."

— Washingtono žiniomis, žemės drebėjime, Japonijoje, nunukentėjo nė vienas amerikietis.

— Sekretorius Byrnes paskyrė gen. Clark savo atstovu Austrijos taikos sutarčiai paruošti.

— Ryšyje su biudžeto mažinimo planais, Jungtinių Tautų administracija paleido apie 400 tarnautojų.

— Indijos pavyzdžiu, Anglija ruošiasi paskelbti Burmą nepriklausoma valstybe.

— Londono žiniomis, Turkija siekianti Artimųjų Rytų valstybių sąjungos.

— Irano valdžia paskyrė naują Azerbaidžano provincijos gubernatorių.

— Rumunijos parlamento priimtu įstatymu, visi krašto, bankai nacionalizuojami.

— Trečdalis Stalingrado gyvenamųjų namų, sakoma, jau atstatyta.

ĮDOMIAUSI ŠIŲ METŲ ĮVYKIAI

Pasirodo, kad šiais 1946 metais Amerikos spauda labiausiai įdomavosi nacių byla Nuremberge. Be šios bylos, ypač Goeringo nusižudymo, spauda plačiai komentavo dar šiuos įvykius:

1) Republikonų laimėjimas JAV Atstovų Buto ir Senato rinkimuose.

2)Jungtinių Tautų ir Keturių Didžiųjų konferencijos Londone, Paryžiuje ir New Yorke.

3) Atominės bombos bandymai ties Bikini sala, Pacifike.

4) Įvairių streikų banga ir pusketvirto milijono bauda Lewis angliakasių unijai.

5) Prezidento Trumano potvarkis panaikinti OPA ir kitas karo laiko kontroles.

6) Winecoff viešbučio gaisras Atlanta, Georgia.

7) Komercijos sekretoriaus Wallace rezignacija, ryšyje, su jo prieštaravimais JAV užsienio politikai.

8) Winstono Churchillo kalba, pasakyta Fulton, Mo., smerkiant sovietų "geležinę uždangą."

9) Dvidešimts vienos valstybės konferencija Paryžiuje Italijos, Vengrijos, Bulgarijos, Rumunijos ir Suomijos taikos sutartims paruošti.

Lietuvis — Jungtinių Valstybių delegacijos prie Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos narys

Šiomis dienomis Vienybės įstaigoje lankėsi majoras Kastantas Pūkas, Jungtinių Valstybių delegacijos prie Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos narys.

Tai visais atžvilgiais įdomi asmenybė. Majoras Pūkas yra gimęs Amerikoje, bet mažas būdamas su tėvais parvažiavo į Lietuvą, kur baigė Ukmergės gimnaziją ir dvejus metus studijavo kalbas Vytauto Didžiojo universitete, Kaune. Lietuvoje Pūkas yra gyvenęs nuo 1925 iki 1938 metų. Grįžęs į Ameriką, Kastantas Pūkas baigė technikos mokslą Carnegie universitete, o vėliau — Aviacijos mokyklą Texas valstybėjs. Majoras Pūkas karo metu yra padaręs apie aštuonesdešimt pavojingų misijų. Todėl šiandien jo krūtinė nusegiota visa eile margaspalvių garbės atžymėjimo kaspinų.

Šiuo metu majoras Pūkas turi specialę misiją Jungtinėse Tautos, ryšyje su atominės energijos, nusiginklavimo ir pasaulinės policijos reikalais.

KAS YRA IR KĄ REIŠKIA — VETO?

Jungtinių Tautų Organizacijos, arba UN Pilnaties suvažiavime New Yorke jau nepaprastai daug buvo prikalbėta apie vadinamosios "veto teisės" panaikinimą.

Kaip žinoma, ypač prieš veto teisę pasisako visos mažosios ir mažesnės valstybės (išskyrus Rusijos satelitus). Prieš tą veto pasisako ir kai kurios didžiosios valstybės. Amerika ir Anglija nors dar tebemano, kad ji UN čarteryje dar reikia palaikyti, bet nori jo reikšmę apriboti, sumažinti, suvaržyti. Viena tik Rusija griežčiausiai gina veto teisę. Višinskis kartą atvirai pareiškė, kad gali kas nori kalbėti prieš veto, tos kalbos vistiek yra tuščios, Rusija niekad nesutiks atsisakyti nuo veto ir bus priešinga UN čarterio revizijai.

KAGI REIŠKIA TA VETO TEISĖ?

Ją nustato UN čarterio 27 pa ragrafas. Prasmė ta, kad Saugumo Taryboje nutarimai priimami balsų dauguma. Bet kad sprendimas galiotų, reikia, jog už jį balsuotų visos penkios didžiosios valstybės, Tarybos nuo latiniai nariai: Amerika, Anglija, Rusija, Prancūzija ir Kinija. Jei tik nors viena iš tų valstybių balsuos prieš, jokie nutarimai nebegali būti priimami ir neturi vertės.

Ta teisė vienam iš penkių didžiųjų pasisakyti prieš — ir yra garsioji veto teisė. Kai kurios valstybės jau ja pasinaudojo Taryboje, bet daugiausia kartų pasinaudojo Rusija. Kaip matyti, veto teisė yra galingas ginklas valstybei nepriimti jokio nutarimo, kuris jai galėtų nepatikti. Arba sukliudyti bet kokį sprendimą, kurio ji nenorėtų.

Iš to matyti, ką praktiškai veto teisė reiškia. Užtenka vienam didžiajam Tarybos nariui būti skirtingos nuomonės, — ir jokių nutarimų nebegalima padaryti. Savaime aišku, kad tai paralyžiuoja bet kokį rimtesnį UN darbą. Rusija, pav., gali skriausti bet kurį savo kaimyną, tačiau jei kiti norės kolektyviškai jį užstoti, nieko negalės nutarti, kai Rusija pasakys — ne. Panašiai veto teise gali pasinaudoti ir kitos didžiosios valstybės. Todėl nuoširdūs UN rėmėjai jau nuo pat pirmųjų jos gimimo dienų sakė, kad veto teisė yra silpniausias ir žalingiausias čarterio punktas. Jis visuomet gali paralyžiuoti tarptautinio teisingumo vykdymą ir pagaliau pačią UN pražudyti. Teisingumo ir taikos rėmėjai visuomet bus už veto teisės panaikinimą.

PRISIMINIMAI APIE MŪSŲ BAJORŲ VETO

Dabartiniai ginčai labai gyvai primena veto teisę, kokia ji buvo senojoj Lietuvos — Lenkijos Rzcespospolitoje, ligi jos galutino žlugimo 1795 metais.

Lietuvos ir Lenkijos bajorai tą teisę buvo išsikovoję ir nuolat ja naudodavosi seimuose. Ji taip gražiai ir vadinosi: Liberum Veto. Ji irgi reiškė, kad jei vienas ar keli bajorai atstovai su kuo nors nesutinka, tai kitų (kad ir daugumos) nutarimai neturi galios. Užtekdavo, kad bent vienas šiektelė sušukdavo: "Nepazvaliju!" — ir nieko prieš jo "valią" nebebūdavo galima nutarti.

Ši veto teisė anuometinę bendrąją valstybę su lenkais privedė prie amžinos suirutės ir nepataisomos anarchijos, dėl ko, kaip daugelis istorikų tvirtina, žuvo kadaise tokia didelė ir didinga Jogailaičių karalystė. Į anarchiją paskendusi Lietuva-Lenkija nusilpo ir buvo padalinta tarp trijų kaimynų — rusų, austrų ir prūsų, kurie jokios veto teisės pas save nepraktikavo.

Kągi... Ta pati istorija sako, jog ypač carienė Katerina mėgdavo papirkinėti kokį šiektelę, jog jis seime nuolat šauktų veto, — ir taip žlugdė mūsų valstybę.

(Nukelta į 3 pusl.)

Kas naujo Washingtone

Prezidentas Trumanas, kartu su Teisingumo Departamentu, pagaliau, nutarė imtis akcijos vadinamus "conciention objectors" paleisti iš kalėjimų. Šis nutarimas padarytas Kalėdų iš vakarėse, po didelių demonstracijų, įvykusių prie Baltųjų Rūmų.

Tuo tarpu žadama paleisti apie pusę iki šiol laikomų "objectors." Tam tikslui Prezidentas sudarė trijų narių komisiją byloms svarstyti, bet galutinas sprendimas priklausys nuo paties Trumano.

GEROS ŽINIOS MOTERIMS

T. G. Maynard, vienas iš OPA viršininkai pranašauja, kad tuo jau po švenčių moteriški drabužiai atpigs apie 50%.

Pasirodo, kad moteriškų drabužių jau yra daugiau, negu reikia. Kadangi dėl aukštų kainų moterys nustojo pirkusios, pardavėjai neturi kitokios išeities, kaip tik žeminti kainas.

Visa eilė Kongreso narių, pasipiktinę JAV karių kompromituojančiais veiksmais Europoje, priėjo išvados, kad iki šiol skiriami okupacinei tarnybai 18 ir 19 metų amžiaus kariai, būtinai turi būti pakeisti vyresniais, labiau patyrusiais.

"Mes nenaudojame 18 metų jaunuolių policijos tarnybai šioje šalyje, tad kodėl mes skiriame juos daug sunkesniam darbui okupuotose šalyse," pareiškė sen. Johnson, vienas iš Senato karo reikalų komisijos narių.

Gen. Eisenhower vardas vis dažniau minimas, kaip "new-dealerių" kandidatas 1948 m. JAV prezidento pareigoms.

OPTIMISTAS

Senatorius Vandenberg šiomis dienomis spaudos atstovams pareiškė, kad taikos sąlygas Vokietijai bus galima daug greičiau paruošti jeigu "rusų-amerikiečių šilti santykiai, susidarę New Yorke Jungtinių Tautų ir Keturių Didžiųjų susirinkimuose, nepasikeis."

Prezidentas Trumanas, sveikindamas sužeistuosius karo veteranus, Kalėdų proga, pareiškė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės "dar neatsiekė tos taikos, už kurią jūs kovojote..."

Kalėdų sveikinimus, po kurio mis pasirašė prez. Trumanas ir Veteranų administratorius Bradley, gavo visi sužeistieji kariai ligoninėse.

Šiomis dienomis, pagal specialų susitarimą su Laivyno komisija, prezidentas Trumanas paskyrė keturis laivus pabėgėliams iš Europos pergabenti. Tie keturi laivai — Erine Pyle, Marine Flasher ir Marine Falcon—į Bremenhaveną atplauks sausio mėn. Prezidento žiniomis, vien tik Bremenhavene yra 2,100 pabėgėlių, kurie turi vizas į Ameriką, bet jau kuris laikas laukia vietos laive. Laivai tarnaus išimtinai pabėgėliams.

Čia kalbama, kad Republikonų partijos kandidatas JAV prezidento pareigoms 1948 m. rinkimuose bus senatorius Robert A. Taft. Manoma, kad šiuo klausimu netrukus turės įvykti pasitarimas tarp Tafto ir Brickerio, kuris taip pat turįs ambicijų kandidatuoti.

Amerikos Lietuvių Savaitė

Dėl Liesytės laiško

LOS ANGELES, CALIF.—Pirmiausia turiu pareikšti, kad lapkričio 11 d. BALF susirinkimas nekvietė ir jokio įgaliavimo nedavė p. Liesytei rašyti pastabos mano adresu, bet Liesytė pati pasisiūlė parašyti ir susirinkimas į jos pasisiūlymą nieko neatsakė, — nei už nei prieš. Ir panelei, viešniai šioj šaly, labai netiko kištis į tas nereikalingas, nešvarias Skirių sukurstytas intrigas. O dėl tokių smulkmenų — kas link pavardžių, zeceriškų klaidų —blu sinėtis nepritinka. Na ir padarei didelę klaidą Skirių pavardei. Tai dabar Skiriai vėl turės rašyti protestą prieš juos. Ir, kaip ta pasaka — nuo galo ir vėl nuo kito galo. Kaslink p. Skimanienės rimto pareiškimo Skirių namuose, Tamsta kalbi visai ką kitą, o ne ką p. Skimanienė pareiškė. Tamsta gali pataikauti Skiriams, tai tamstos reikalas, bet meluoti yra didelė nuodėmė ir sarmata. Ponia Skimanienė rūsčiai pareiškė viešame susirinkime, kad ji davusi pinigus Liet. našlaičių reikalu ir norėjusi gauti du našlaičius. O vietoj našlaičių, gavusi neigiamą atsakymą. Girdi, Liet. našlaičiai yra aprūpinti ne tik maistu, bet ir mokslu. Sako— kur čia teisybė — mes duodame pinigus, o kunigai "bosauja." Pagaliau, pridūrė: Aš esu katalikė, bet labai piktinuosi tokiu kunigų elgesiu. Tą gali patvirtinti to vakaro susirinkimas. Ir tamsta ten buvai ir girdėjai. O kaslink programėlės, tai nepridėra ir kalbėti, tamsta jos negirdėjai būdama Vokietijoj. Aš nekritikavau nei vieno programos dalyvio, bet mandagiai pasakiau apie jo menišką vertę. Niekas iš deletantų daug nereikalauja. Susirinkime nebuvo nei kalbos apie skirimą pusiau pelną. Čia tik Skirių sugalvotas kriukelis. Lai skirius duoda smulkią atskaitą:—Kiek kainavo tų dalyvių kelionė, viešbutis ir vaišės? Bus aišku. Man nėra jokio tikslo ką nors įžeisti, bet man skaudu, kad mes norėjome, jog iš to parengimo liktų kodaugiausia pelno nelaimingiems vargšams karo tremtiniams. Tai ir viskas.

Pr. Rimkus

BALTIMORĖS NAUJIENOS

Gruodžio 17 d. turėjo įvykti, bet ne įvyko, LVS 4 skyriaus susirinkimas. Nors susirinkimas buvo šauktas atvirutemis, tačiau narių atėjo tiek mažai, kad nebuvo galima laikyti susirinkimo. Tai jau antras iš eilės susirinkimas, kuris neįvyksta dėl narių nesilankymo.

Kodėl LVS nariai paliovė lankęsi į savo skyriaus šaukiamus susirinkimus, sunku pasakyti. Nejaugi tiems nariams jau visai nerūpi Lietuvos reikalai, jos likimas? Nejaugi tie nariai visai neatjaučia rusiško komunizmo katorgoj esančių savo tėvų brolių ir sesučių, kurie ašarotomis akimis meldžiasi aukščiausią, kad mes Amerikoj gyvenanti jų vaikai, broliai ir sesutės dėtume visas galimas pastangas prie savo valdžios ir prašytume užtarti pavergtą Lietuvą ir reikalautų Rusiją ištraukti raudonąją armiją iš Lietuvos, kad Lietuvos žmonės galėtų patys apsispręsti ir išsirinkti tokią valdžią, kokios jie norės. Nejaugi mes, namie sėdėdami, tai galėsime atsiekti? Ne, gerbiamieji, mums reikia dirbti ir dirbti iki bus laimėta.

Lietuvai Vaduoti Sąjungos valdyba kartu su Lietuvių Misija nenuleidžia savo rankų Lietuvos reikalu. Jie dieną ir naktį dirba ta linkme ir išnaudoja visas galimas priemones, rašytu ir žodžiu — kur tik galima — informuoja šios šalies valdžią apie Lietuvą, jos tragišką padėtį ir prašo Lietuvai užtarimo, kad ją išlaisvinti iš pavergėjų.

Taigi, padėkime ir mes jiems jų toje sunkioje kovoje už išlaisvinimą Lietuvos. Lankykimės į šaukiamus susirinkimus. Rengkime pramogėles ir visais galimais būdais kelkime kapitalą Lietuvai ir lietuvių išlaisvinimo iš komunistinės vergijos. Žinokime, kad tas didelis ir sunkus darbas reikalauja ne tik sumanumo, pasišventimo, bet ir kapitalo, be kurio niekur ir prie nieko neprieisi. Šventas raštas mus mokina: "Belskite, o bus atidaryta." Taip ir mes visi dirbkime kartu su savo vadais ir tęskime tą pradėtą kovą už Lietuvos išlaisvinimą iš rusiškojo komunizmo vergijos. Kaip mes visi stosime į tą garbingą kovą ir kitiems padėsime kovoti, tai tikėkim, kad Lietuvai laisvė ir nepriklausomybė tikrai bus iškovota, ir Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma valstybė.

Ta proga, dar norių prisiminti vieną buvusį žymų tautinį veikėją, kuris net ir profesoriaus titulą nešiojo ir kuris vėliausiu laiku labai šiltai susibičiuliavo su komunistėliais ir tapo nuolatinis jų parengimų lankytojas — rėmėjas, pamiršdamas ateiti į LVS skyriaus susirinkimus, kur tūlą laiką ir pats buvo užrašų raštininku. Kartą mudviem besikalbant (kaip geriems draugams) aš jam priminiau apie jo nevykusį nukrypimą — jis tuoj man pasakė: "rašyk apie mane į laikraštį, o aš paskui parašysiu ir pasakysiu, kodėl aš einu pas komunistus."

O kai aš jam pasakiau, kad nenoriu užgauti tavo gero vardo, jis tuoj atsakė: Nebijok, neužgausi — rašyk." Taigi, dabar aš ir pildau jo prašymą ir Antanas Kurelaitis, jeigu tik turės užtektinai pilietiškos drąsos, turi progos pasisakyti, kodėl jis norėjo patekti į spaudą.

Nuo gruodžio 8 iki 15 d Ford's teatre dainavo seniau buvęs baltimorietis, o dabar chicagietis, Viktoras Benderis. Publika mūsų Viktorą pamilo ir kasdieną Ford's teatras buvo kimštinai pilnas publikos.

Valio Viktarai — garsini lietuvių vardą.

P. P. Jaras

TMD reikalai

BALTIMORE, MD. — Gruodžio 11 d., Lietuvių Amerikos Atletų Klubo name, 539 Washington Blvd., įvyko TMD 11 kp. susirinkimas.

Buvo skaitytas TMD seimo išrinktos komisijos laiškas, adresuotas puopai ir laikraščiuose tilpęs atsišaukimas, kur buvo plačiai išdėstyta TMD veikimo planai. Susirinkimas entuziastiškai pritarė TMD centro valdybos ir seimo išrinktos komisijos planui atgaivinti kiek apsnūdusį TMD veikimą ir pasižadėjo visu uolumu veikti ta kriptimi kiek sąlygos leis. Buvo kiek plačiau apsistota, apkalbant narių mokestis ir kalbamą įstojimą naujai įsirašantiems nariams.

Susirinkimas griežtai pasisakė prieš planuojamą įstojimą, kuris organizacijai nieko gero neduos, o žalos gali daug padaryti. Vietoj planuojamo įstojimo, susirinkimas patarė pakelti duokles. Vietoj dabar imamo vieno dolerio, imti pusantro dol. ir kad visos kuopos apsimokėtų knygų persiuntimo iš laidas, kaip kad mūsų kuopa daro, kas centrui sutaupytų daug lešų.

Taip pat nutarta atsiklausti centrą, ar naujai įsirašiusieji nariai gaus tą knygą, kuri dabar bus duodama seniesiems nariams ir ar jiems bus statomos kokios sąlygos.

Pagaliau dr. A. Želvis pateikė sumanymą, kad norint palaikyti tautinę dvasią čia augusio jaunimo tarpe, karts nuo karto leisti knygas ar brošiūras anglų kalba, nes jaunimo lietuvių kalboj raštais nepritrauksime prie lietuvybės ir lietuviškų knygų. Kai kurie nariai pageidavo, kad vietoj šiaip sunkiai skaitomų knygų būtų leidžiami romanai, labiau patraukianti skaitytoją.

P. P. Jaras,

MAGARYČIOS

Prancūzijoje viena turtinga šeima turėjo du sūnu, kurie vienas antro labai neapkentė. Abu buvo leidžiami į atskiras mokyklas ir jas baigę nesimatė per kelioliką metų. Kartą netyčia jie susitiko tūloj geležinkelio stoty. Vienas jų buvo Prancūzijos maršalo uniformoje, antrasis — kardinolo.

Kardinolas pastebėjo savo brolio akyse ironišką šypsnį ir nusprendė jį įžeisti:

— Stoties viršininke, kada traukinys išeis į Paryžių?

Maršalas nuraudo, bet greit susigriebęs pasaliutavo ir atrėžė:

— Gaila, bet aš nežinau, madame.

Ji nusileido laiptais žemyn. Pakėlė langų užlaidas, nudengė papūgos narvelį ir užkaitė kavą. Staiga telefonas suskambėjo. Skambino jos sužadėtinis, kuris sakė atvykęs į miestą ir tuojau su ja pasimatysiąs.

Ji greit vėl nuleido langų užuolaidas, apdengė papūgos narvelį ir nukėlė nuo ugnies kavos puodą. Kuomet ji lipo laiptais aukštyn, papūga suriko: — Kokia trumpa diena buvo!

Viena iš trijų moterų, virš 14 metų, JAV 1950 m. turės tarnybą.

TREMTINIAI NEBUS VERČIAMI GRĮŽTI

BALF pirmininkas kun. dr. J. B. Koncius, BALF Direktorių Tarybos ir valdybos įgaliotas, paruošė ir įteikė atitinkamoms įstaigoms visą eilę pareiškimų apie lietuvių tremtinių Europoje padėtį. Pareiškimuose buvo plačiai ir išsamiai nušviesta tremtinių padėtis ir jų negrįžimo gimtinin kraštan priežastys. Pareiškimuose taip pat nurodyti praktiški pasiūlymai kaip turėtų būti elgiamasi su tremtiniais ir kokia parama be jokių atidėliojimų jiems teiktina. Ten buvo išdėstytos ir didelės skriaudos, padarytos ir daromos, Lietuvos žmonėms.

Pareiškimai buvo įteikti prezidentui Trumanui, valstybės sekretoriui Byrnes, karo departamentui ir kitoms įstaigoms.

Į pareiškimą prezidentui Trumanui atsakė Valstybės Departamento Rytų Europos reikalų skyriaus viršininkas Llewellyn E. Thompson.

Savo atsakymo rašte Thompson pirmoje eilėje pažymėjo, kad Jungtinių Amerikos Valstybių pažiūra Baltijos valstybių atžvilgiu nėra pasikeitusi, kad Baltijos Valstybių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) atstovai Amerikoje tebėra šios šalies vyriausybės pripažįstami.

Toliau p. Thompson pareiškė, kad nebus priverčiamo tremtinių grąžinimo, kad Jungtinėse Tautose steigiama Tarptautinė Pabėgėlių Organizacija (IRO) turės savo tikslu pagelbėti tremtiniams (atskiriems asmenims, šeimoms ir grupėms) įsikurti naujose vietose. Tuo pačiu tikslu rūpinasi ir Intergovernmental Committee on Refugees.

Karo departamento vardu į pareiškimą atsakė generolas O. P. Echols. Jis pažymėjo, kad departamentas ir kariuomenės vadovybė stengiasi pagelbėti tremtiniams, kiek tik yra įmanoma.

Kun. dr. J. B. Koncius atitinkamus pareiškimus yra įteikęs ir Anglijos užsienių reikalų ministeriui Ernest Bevin. Pono Bevin vardu atsakė jo pavaduotojas, kuris nurodė, kad BALF pirmininko memorandumas per duotas anglų aukštiems pareigūnams, tvarkantiems anglų užimtas Vokietijos ir Austrijos sritis.

WATERBURY, CONNECTICUT

CORN CUT RATE
VYNO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ
ATEIKIT IR PAMATYGIT MŪSŲ ŠAVAITGALIŲ SPECIAYBES
847 BANK STREET Tel. 3-8233

BROOKLYN FILLING STATION
P. Zailskas, sav.
TAISOMI AUTOMOBILIAI IR ŠUNKVEŽIMIAI
Kampas S. Leonard St. ir Washington Ave.
Tel. 4-5358

JUOZAS P. LUBINSKAS
Namų Dažymo Kontraktorius
VIDAUS IR LAUKO NAMŲ DAŽYMAS
Sienas išlipina popieromis.
Darbą atlieka patyrę darbininkai.
61 ALDER STREET Tel. 3-4766

BROOKLYN PLUMBING WORKS
P. KUKANSKAS, sav.
Biznio adresas: 4 JOHN STREET Tel. 4-0256
Rezidencija: 229 CHASE P'KWAY Tel. 4-6964

Kalėdinės Dovanos
Pavieniams ir šeimoms, prieinamoms kainoms
Krautuvė atdara kasdien iki 9 val. v.
AMERICAN FURNITURE CO.
JOHN ADAMS, lietuvis sav.
383 S. Main Street Tel. 3-8898

CHARLES KULAS
Drabužiai vyrams ir moterims siuvami pagal užsakymus ir vėliausias madas.
Taip pat taisomi, valomi ir prosijami.
698 N. RIVERSIDE STREET, Tel.: 3-6230

Mažeikos Laidotuvių Įstaiga
STEPHANIE MAŽEIKA vedėja
10 Porter St. Tel. 4-1937
Tel. 4-1937.

Albert J. Bronsky
Advokatas
LILLEY BLDG. Rooms 809-811
111 W. MAIN STREET
Res. 4-0762 Office 3-1211

Vaistinė
Bendler's Drug Store
Paruošami visoki receptai
VISOKIŲ RŪŠIŲ LIKERIAI
Bank St. ir Congress Ave.

STASYS AUDIETIS
Dekoratorius — Interior Decorator
72 ALDER STREET
Tel. 3-5961

KRUGELIO
Degtinės Krautuvė
Mes turime įvairiausios rūšies vyno, alaus ir degtinės
Green ir John Street
Telefonas 3-9658

Dr. M. J. COLNEY
148 Grand Street
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

Moe's Automobilių Dalys
NAUJOS IR VARTOTOS.
AKSELIAI, TRASMITORIAIS KINTAMIEJI STABDŽIAI, KARBOREITORIAI, PADANGOS.
138 DIVISION ST.
Tel. 4-6127, 4-6128.

Waterbury Heating COMPANY
Šildymo priemonės pataisomos valomos ir pilnai įtaisomos.
34 SPRING STREET
Tel. 4-6478 - 4-1694

BRASS CITY
Coal & Oil Co.
W. Shukaitis, sav.
71 S. Leonard Street
Telefonas 4-0534

STANLEY TOLIUS
LIETUVIŠKA UŽEIGA
158 N. Main Street,
UNION CITY, CONN.
Tel. Naugatuck 4864

BILLY'S TAVERN
Vincas Norbutaitis, sav.
Alus ir Užkandžiai
150 BRIDGE STREET
UNION CITY, CONN.
Tel. 4883

KENAUSIS DRUGS
Lietuviška Aptieka
W. R. Kenausis, sav.
945 BANK STREET

Clarence V. Balanda
ADVOKATAS
843 BANK STREET

F. Patrick Zailskas
ADVOKATAS
51 W. MAIN STREET
Citizens Bldg., W. Palm Beach, Fla.

COLONIAL
BOTTLING WORKS
Įvairūs gaivinantieji gėrimai
335 WASHINGTON ST.
Tel. 4-1210

STOKES
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIĄ
II Pasaulinio karo veteranas
694-696 N. Riverside St.
Telefonas 3-7411

Mėsinė ir Grosernė
John Massimo & Sons
318 Congress Avenue
Tel. 4-9433 ir 3-6151

THOMAS MATAS
Real Estate
81 Fox Street

BRASSCO
BOTTLING CO., Inc.
Įvairios sodės
B. Kasparavičius, sav.
24 E. Liberty Street & 21 Bond Street
Telefonas 5-1217

CHAS. STRIKULIS
Maisto Krautuvė
851 Bank Street
Telefonas 4170

CAPOZZI
Cleaners and Dyers
Raštinė
69 CONGRESS AVENUE
Krautuvės
1 CLAY STREET
75 CONGRESS AVENUE
Telefonai: 3-1123, 3-1124

Laidotuvių Direktoriai
John Deliniks ir Sūnus
17 Congress Avenue
Telefonas 3-6181

CAPITOL
LIQUOR STORE
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
Freddie ir Rudy Lesz, sav.
850 Bank Street
Telefonas 3-4268

Joe's Tire Shop
Joe Samoska, sav.
241 N. Main Street
Telefonas 3-2414

NEW BRITAIN, CONN.

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią pirmos rūšies maistą
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 Park Street Tel. 1481

PAUL'S RESTAURANT
PAUL VIŠNIAUSKAS
31 Spring Street Tel. 8774

HARTFORD AVENUE RESTAURANT
Andrew Svirinas, sav.
36 HARTFORD AVENUE
Tel. 6639

Francis P. Petuskis
DENTISTAS
235 W. MAIN STREET
Tel. 7988

HATCHKISS STREET GARAGE
JONAS J. MAZILIAUSKAS, sav.
DODGE sunkvežimiai ir karai PLYMOUTH karai
PILNAS KARŲ TAISYMAS
47 HATCHKISS ST., NAUGATUCK, CONN.
Telefonai:
Biznio Naugatuck 5727 Rezid. Woodbury 321-3

J. C. RAYTKOWICH, Jr.
CHRYSLERIO ir PLYMOUTHO
PARDAVIMAS IR PATARNAVIMAS
106 S. MAIN ST., NAUGATUCK, CONN.
Tel. 4096

Strand Svetainė
V. Tautvaiša, sav.
374 BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.

Strand Cafe
V. Tautvaiša ir K. Pocius, sav.
Pusryčiai, pietūs, vakarienės.
Lietuviškas maistas.
Vynas, likeriai ir alus.
376 BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.
Tel. SOU Boston 9210

South Boston Cafe
Vincas Balikonis, sav.
Lietuviški pietūs.
Vynas, alus ir degtinė.
258 WEST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.

Boston Realty Trust
INSURANCE SERVICE
adv. Joseph B. Gailius
317 E St. (Broadway kamp.,
South Boston, Mass
Tel.: SOU 2732

DIAMOND STREET
Restoranas ir Baras
VYNAI - LIKERIAI - ALUS
Netoli Spring Street
NAUGATUCK, CONN.
Tel. 4960

SAVO SVAJOJAMAM NAMUI GAUK PLANUS
Mūsų namų planavimo tarnyba yra pilna. Ar jūs norėtumėte mažą namą, kuris augtų su jūsų šeima, arba norėtumėte didelį namą, jūs rasite ekspertišką ir draugišką patarnavimą pas mus. Pasiruošk pilnai viskam, kai statybai medžiagos bus pakankamai.
P. S. Jei esi veteranas, mes padėsime gauti HH pirmenybę. Ir mes jums padėsime gauti medžiagą tuojau.

CONNECTICUT LUMBER CO. INC.
1290 Highland Ave.,
WATERBURY, CONN.
Tel. 3-5171

WATERBURY
SAVINGS BANK
60 NORTH MAIN STREET
1946 m. Birželio 25 d.
Depozitai — $63,698,741.01 Nuosavybės — $74,033,557.37
įsteigtas 1850 m.
Tai seniausias ir stipriausias bankas Conn. valstybėje
Morgičių paskolos išmokamos kaip nuoma.

Ką sėjai, tą piausi ...

Naujienose dr. Pijus labai nusiskundžia, kad Brooklyno bolševikai jį ir jo organą "diena iš dienos svaidosi epitetais." Ir tai darą ėsą tik dėl to, kad dr. Pijus savo organe pareiškęs, "kad republikonai, laimėję rinkimus į kongresą, rengiasi šiuo ti iš valdžios įstaigų komunistus ir jų bendrakeleivius." Ir tik dėl šio mažmožio, anot dr. Pijaus, Brooklyno bolševikų organas, "N-nų redaktorių vadina 'išsigimusiu žmogum" ir tą (teisingą) žinią apibudina kaipo (dr. Pijaus) 'juodašimtišką džiaugsmą.' Be to tas "raudonukų organas" dar svaidosi dr. Pijaus ir jo organo adresu "pronaciais," "fašistais," "atžagareiviais" ir dar kitokiais epitetais.

Reikia vertinti, kad tai yra būdingas ir ytin jautrus dr. Pijaus pasiguodimas ir nusiskundimas. Bet kam? Gal lietuviams tautiečiams? O gal lietuviams katalikams? Reik stipriai abejoti, ar iš šių sluogsnių nors kiek simpatijos ar užuojautos dr. Pijui teks? Gal tik socialistai teiks jam simpatijos, bet jų mažai ir tie patys menkučiai. Juk visi žinome, dar taip neseniai jis lietuvius tautiečius, katalikus tais pačiais epitetais "svaidėsi." Jei dr. Pijus sakytų jau užmiršęs, tai patartina jam atsiskleisti savo organo N-nų lapus, o ten savo pasėtas sėklas ras.

Dėl vadinimo "išsigimusiu žmogumi" tai tenka vertinti Markso tėzę, kaipo rimtą Brooklyno bolševikams atsparą, dr. Pijų šiuo menkos rūšies epitetu vaišinti. Štai ką šiuo atveju Marksas sako: "Socializmas yra pirmasis, žemesnysis komunizmo (bolševizmo) laipsnis." Gi pilnai treiniruotas bolševikas Markso vadinamas "ekspertu" ir toliau lygstamas "laikiniam bei palaidam dutkui" kaip žinoma lošėjams vadinamo kortomis lošimo "pokerio." Nors faktinai dr. Pijus yra ne tik Brooklyno, bet ir visų kitų bolševikų mokytoju, o kaip jau dabar jis tebėr vis tame "pirmame komunizmo laipsnyje," o jo buvę mokiniai jau tapę "laukiniais dutkais," tai ir bus suprantama, kad jiems dr. Pijus dabar atrodo "išsigimusiu žmogumi."

Tai toks "laukinių dutkų" mastas. Gi lietuviams tautiečiams, kurių orientacija ir visa tautinio gyvenimo bei kūrybos santvarka yra pagrista krikščionybės dėsniais, jiems visi marksistai, imant nuo žemiausio iki aukščiausio — pačių "laukinių dutkų" laipsniui, yra tautiškai išsigimę. Kai kas ir kai kada juos vadina "lietuvių tautos išnaromis."

Iš lietuvių tautinio taškaregio, marksistus vadinti "tautiškais išsigimėliais" arba "išnaromis" yra labai rimtas ir tvirtas pagrindas. Karolis Marksas buvo žydyškai tikintis žydas. Bet tais laikais jo tikyba visur buvo mažumoje, jo gentei buvo sunku, net negalima su tvirta krikščionybė lenktyniuoti ir ypač vadovaujamas pozicijas politiniame, socialiame ir kulturiniame gyvenime užimti. Tad Marksas priėjo tėzės: "Stangiausia tarp žydų ir krikščionių opozicijos forma yra religija. Kaip tą opoziciją pašalinti? Reikalinga ją padaryti negalima. O kaip tą religijinę opoziciją privesti prie negalimumo? Reik ją pilnai sunaikinti."

Tokios tai buvo prądmenys Markso "kovos už darbininkų reikalus." Ant šių pradmenų ir vadinamas "socializmas" pradė ta kurti. Esmėje kiekviena "socializmo" rūšis tėra tik marksizmas, kuris sėkmingesniam "religijos (ypač krikščioniškos) sunaikinimui" prikergė ir kapitalizmą. Marksas sukūrė šūkį: "supuvęs religinių prietarų (ir kapitalizmo) pasaulis turi būti sunaikintas!" Nors išviršiniai žiūrint Marksas užvedė kovą "prieš religiją (bendrai)," bet savo žydyškają religija jis sąmoningai guodė, o tai pilnai patvirtina jo originalus ir vėliau pagerintas manifestai, kur sakoma: "Griaukite šeimą — ypač krikščionišką šeimą..." Arba: "Niekinkite (terškite) dvasiškius — ypač kunigus ir ministerius..." Kad ir kovos šūkiuose prieš tautas ir kapitalistus, Marksas "savuosius" visur rūpestingai palieka padangoje, o aikštėn iškiša tik krikčionis — "tautiškus šovinistus" ir kapitalistus. Marksas gyveno ir mirė TIK kaipo "sąmoningas žydas."

Einant sinteze, kad du dalykai niekad negali būti toj pat vietoje, tad ir yra tiesa, kad tautiškai sąmoningas ir krikščioniškai tikintis lietuvis negali būti marksistu, o marksistas, ar jis būtų paties pirmojo laipsnio (socialistas), ar aukščiausio laipsnio "laukinis dutkus," negali būti nei sąmoningu tautiečiu lietuviu, neigi nuoširdžiai tikinčiu krikščioniumi. Čia kaip tik ir glūdi tautiško ir religijinio išsigimimo perlai. Tad kai jau įvairių rūšių ir laipsnių socialistai tėra TIK marksistai, rodosi, netikslu ir nesąmoninga "Brooklyno raudonukams," N-nų red. vadinti "išsigimusiu žmogumi."

VIŠTOS GRĮŽTA NAMO PERĖTI

Kai dėl "juodašimtiško džiaugsmo," tai čia irgi tik marksinis epitetas, kurį Markso "ekspertai" rusams įdavė, o dr. Pijus, su kitais savo "draugais" atvežė ir įdavė Amerikos lietuviams. Socialbolševikai "juodašimčius" jau seniai išnaikino, o jų vieton rusams įdavė kitą marksinį epitetą "kulaką," kurį dabar lietuviams varu bruka jau ne socialistai, bet "laukiniai dutkai." Mažai kas įtikės, kad dr. Pijus "juodašimčio" ko-autorius ir vis dar tebebūdamas marksistu, nors kad ir pirmame laipsnyje, galėjo ar galėtų "juodašimtiškai džiūgauti?" O vis dėlto dr. Pijus šiuo epitetu skaudinasi ir jaudinasi.

Jis nemenkiau užsigavęs ir dėl "fašisto," pronacio," o ypač dėl "atžagareivio." Nors, visi žinome, dr. Pijus patsai buvo šių epitetų autorius. Ir ne tik jis, bet ir jo gausūs mokiniai — dabar "'laukiniai dutkai" — su dideliu pasimėgimu šiais epitetais svaidydavosi į tautiškai sąmoningus ir krikščioniškai nusiteikusius lietuvius. Be to, dr. Pijus dar labai mėgdavo tautiečius pakolioti "'klerikalais," arba "klerikalų čebatlaižiais," etc... Bet štai ir šiuo atveju pasikeitimas — jis pats dabar, nuoširdžiai ar ne, o vis dėlto "vieningai" su tais, anuo metu tik epiteto vertais klerikalais, dirba "lietuvių tautos reikalams."

Žymus pasikeitimas— ar ne? Daug kam atrodo kaip ir būtų grįžimas atgal? Kiti tariasi išmanyti, kad dr. Pijus "persivertė." O daugiausia girdima kalbant, kad dr. Pijus dabar ėsąs jau "tik marijonų žvakdegiu." Nuomanu, kad ir jis pats tai vis girdi, tik gal nuduoda negirdįs? O gal mėgiamai tenkinasi?

Taigi, antai gausiai pasėtos sėklos dabar jau brandaus vaisiaus dr. Pijui teikia. Arba, anot tos patarlės, — vištos grįžta namo perėti.

MIZAROS-TYSLIAVOS AŠIS"

Naujienose dr. Pijus ryžtasi, lyg lygsvaros netekęs, įrodyti, kad Tysliava ir jo redaguojama Vienybė ne tik virto "bolševikais," bet net juos — vadinasi dr. Pijus epitetų mokyklą išėjusius "raudonukus" vadovauja. Nors čia tėra tik nuogas absurdas, bet galima labai aiškiai įžiūrėti tą nemalonumą, kokį dabar dr. Pijus jaučia dėl to, kad jo mokiniai dabar tais epitetais, kuriais turėtų Tysliavą, Vienybę ir bendrai tautinin kus svaidyti, jį patį — savo buvusį mokytoją svaido. Suprantama, tai gana skaudu. Bet jei dr. Pijus dar gali logingai galvoti, tai išmanys, kad čia tėra tik vaisius tų sėklų, kurias andai su dideliu pasimėgimu sėjo. Vadinasi — "ką sėjai, tą da bar piauni."

Dažnai net ir bolševikai, tarį gausybės melų, pasako teisybę O kai dėl to, kad "Tysliavi melagis' tik dėl paskelbim to fakto, kurį ir pats dr. Pijus skelbė, "Brooklyno raudonukai' pakartojo ir Tysliava taipgi pa žymėjo, kad "LAIC išlaikymu išleista virš $51,000," tai tėra nuogas absurdas ryžtis ką nors itikinti Tysliavą su Vienybe vi tusius bolševikais ir kad tai būtų priežastis "Mizaros — Tysliavos ašiai" susidaryti. Tai gali būti tik sudriskusių nervų ir suklypusios logikos išdavos. Prikibimas prie žodžio "išeikvojo," kuris reiškia "wasted" ir tai vadinti "šmeižtu" irgi tėra metamas Tysliavai menkos vertės epitetas, kuomet ištikro dr Pijus pats teigia, kad tas išlaidas Taryba teisėtai užgyrusi. Bet jei tos išlaidos kad ir užgirtos, bet netikslios, tai ir bus "waste."

— J. K. Tautvydas

Bendros pastangos tremtiniams padėti

Iš Clevelando pranešama, kad ryšyje su lietuvių tremtinių persekiojimu amerikiečių zonoje, Vokietijoje, Lietuvai Vaduoti Sąjungos pirmininkas inžinierius P. J. Zuris, susitaręs su Amerikos Lietuvių Misijos pirmininku adv. Ant. Oliu, daro pastangas kartu su Amerikos Lietuvių Taryba JAV valdžiai tuo reikalu įteikti bendrą memorendumą.

Kas yra ir ką reiškia — veto?

(Atkelta iš 1 pusl.)

SOVIETAI ŠLEKTŲ VAIDMENYJE

Dabar gaunasi visai panaši padėtis. Tik nebe vienos valsty bės naminiuose rėmuose, o tarptautinėje plotmėje. Valstybių bendruomenėje ano papirkto ar nusigirtuokliavusio šlektelės vaidmenį dabar yra užsimoję atlikti sovietai. Tikslas— sukelti suirutę ir anarchiją visame pasaulyje, kad įvyktų pasaulinė revoliucija ir proletarijato diktatūra.

Mat, esant veto teisei, ne tik niekas negalės priversti Rusiją klausyti tarptautinių įstatytymų, duoti laisvę okupuotoms tautoms, bet pati Rusija gali kiekvienu momentu suardyti planą ar sveiką projektą, kurį kiti pasirašytų.

Mūsų karalija kadaise žlugo dėl šlektelių sauvaliavimo ir liberum veto. Ir UN žlugs, jeigu tik galės sauvaliauti raudonieji šlektelės.

PHILADELPHIA, PA.

TILLIE'S FLOWER SHOP
Teklė Dumbliauskaitė, sav.
Nuotakoms bukietai, sodinimui gėlės
Laidotuvių vainikai gėlių bukietai ir palmės
1225 South 2nd Street Tel. HOWARD 8358

DAPŠIS CAFE—LIETUVIŠKA UŽEIGA
Pasirinkimui vynai, likeriai ir alus. Gardus namuose gamintas valgis.
Patogu privažiuoti iš No. Phila. ir Redding St. stočių.
1327 W. SOMERSET STREET

SPOKAS ELECTRIC
Amelija A. Spokas-Arbašauskaitė, sav.
G.E., Zenith, RCA, Philco ir Emerson Radio priimtuvai.
Electrolux ir General Electric geso ir elektros šaldytuvai.
Didžiausias pasirinkimas elektros lempų, įvairių dovanų.
RADIO TAISYMAS — ELEKTROS KONTRAKTAVIMAS
5021-23 BALTIMORE AVENUE

BACH'S
BEAUTY SALON
1200 E. Cheltenham Avenue
Tel. Delaware 7070

PETE'S CAFE
VYNAS — LIKERIAI — ALUS
Petras Tamulis, sav.
1801 No. 13th Street Tel. Poplar 9767

GUS TUNAITIS
— RESTORANAS —
3701 Old York Road

GILLIS GĖLININKAS
PUIKIAUSIOS GĖLĖS VISOKIOMS PROGOMS
Telegramomis užsakymai visame pasaulyje
N. E. Cor. 2nd Street Tel. DE 4-6611

PETE'S CAFE
PETRAS GELŽINIS, sav.
VYNAS—LIKERIAI—ALUS
1600 S. 2nd Street Fulton 9-7914

FRANKFORD & COMLY
Service Station
J. J. J. MATULIS, savininkas
Taiso automobilius ir sunkvežimius. Parduoda ir sutvarko baterijas ir padangas. Automobilius plauja, lubrikuoja.
Patogiau sustoti važiuojant keliu N. 13
6001-09 Frankford Avenue Philadelphia, Pa.
Telefonas Jefferson 9758

E. ADAMS UŽEIGA
ALUS — VYNAS — LIKERIAI
941 SPRING GARDEN, PHILA. 23, PA.
Tel. Poplar 9785
Patogu sustoti važiuojant keliu N. 13

WILLIAM PASCHALL
Vienas iš didžiausių mėsos sandėlių Philadelphijoje.
Mes pristatome mėsą ligoninėms, restoranams ir kitoms vietoms.
718 CALLOWHILL ST., PHILA. 23, PA
Telefonai: MAIN 7626 - 7458 LOM. 0677 - 2293

STARAHS CAFE
JONAS STARAHS, sav.
34 N. EIGHTH STREET, PHILADELPHIA, PA.
(8th and Filbert Streets)
Tel. Walnut 9437

LIETUVIŠKA UŽEIGA
ALUS — VYNAS — LIKERIAI
P. SPOKAS, sav.
kampas ALLEGHENY and CEDAR STREETS
PHILADELPHIA, PA.

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai: Saratoga 9656
West 4117

Leo and Vickie's Cafe
Leo ir Viktorija Kondrotai, sav.
1700 S. Water Street
Tel. Howard 7043

Lietuviška Užeiga
Antanas Miežis, sav.
2207 North 2nd Street

Antano Kamantausko UŽEIGOJE
Puikus vynas, likeriai ir alus
1505 South 2nd Street

Lietuviška Užeiga
Juozas Valones, sav.
5300 Tacony Street

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Avenue
Tel. Howard 0896

JOHN'S TAVERN
Jonas Lazauskas, sav.
2329 N. 22nd STREET

JONAS TUNAITIS
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
301 W. SUSQUEHANNA AVE.,
Tel.: REG. 63555

GREENWAY INN
Albertas Tribulas, sav.
Gardus alus. Geri likeriai ir vynas. Puikūs užkandžiai.
2101 South 65th Street
Tel. Saragtoga 9824

Merkelio Kepykla
LIETUVIŠKA DUONA
J. V. Jakštys, sav.
1315 South 2nd Street
Tel. Howard 4032

Lietuviškas Restoranas
Stasys Zvigaitis, sav.
Likeriai, Vynas ir Alus
5424-26 Woodland Avenue

A. Karvelio Užeiga
Likeriai—Vynas—Alus
North East kampas
Frankford ir Girard Avenues

Lietuviškas restoranas
Vynas, likeriai ir alus
Gardūs užkandžiai
Elzbieta Plakienė, sav.
2100 N. 6th ST.

BILL & AL'S CAFE
A. Rinkus ir V. Vinickas
S. E. kampas Cumberland ir Sydenham Sts.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
PHILADELPHIA, PA.

JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 5136

LIŪDESIO VALANDOJE KREIPKITĖS
MEDARDAS UŽUMECKIS
Šaukiamas važiuoja ir užmiesčius. Garbingai, įspūdingai ir simpatingai laidotuvėse patarnauja.
300 Wharton Street Telef.: HOWard 1529

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė—viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

PAUKŠČIO KRAUTUVĖ
Įvairūs Maisto Produktai
Mėsa
123 N. MAIN STREET
PITTSTON, PA.
Tel. 1611

Juozas W. Ragažinskas
Nesvaigėji Gėrimai
kampas D ir MARKET STS.
MAHANOY CITY, PA.
Tel. 727

S. BULOTA
Batai ir Vyrams Aprėdalai
NEW PHILADELPHIA, PA.
P. O. SILVER CREEK, PA.

GEORGE'S CAFE
Jurgis Križanauskas, sav.
VYNAS—LIKERIAI—ALUS
Lengvi Užkandžiai
274 E. MARKET STREET
WILKES-BARRE, PA.
Tel. 3-9460 — Res. Tel. 2-6387

BILL'S CAFE
Vincas Tamulaitis, sav.
VYNAS—LIKERIAI—ALUS
300 E. NORTHAMPTON ST.
WILKES-BARRE, PA.
Tel. 2-5046

THE TONIES' TAVERN
Antanas Scarnulis, sav.
Žuvis—Mūsų Specialybė
17 N. SHERMAN STREET
WILKES-BARRE, PA.

JONAS ROŽANSKAS
VYNAS—LIKERIAI—ALUS
Geri užkandžiai.
207 EAST MAIN STREET
PLYMOUTH, PA.
Tel. 9-1952

STIRNA
VYNAS — LIKERIAI — ALUS
120 W. MARKET ST., SCRANTON, PA.
Tel. 3-9681

SILVER LAKE PACKING COMPANY
J. C. Kveragas, sav.
Namuose paruošta kiauliena, veršiena ir jautiena
137 FRANKLIN AVE., SCRANTON, PA.
Tel.: 4-6185 - 6186

LEO SHEPORAITIS
Gamina SPRING BROOK Pale Dry Ginger Ale ir Aukštos rūšies carbonuotus gėrimus
444 N. MAIN ST., PITTSTON, PA.
Tel. 1937

AMOCO
EMPIRE OIL CO.
Michael Stanaitis, vedėjas
AMERICAN OIL CO. produktų platintojai
E. NORTHAMPTON & DIAMOND STREETS
WILKES-BARRE, PA.
Tel. 3-3753

VIENYBĖ

Ko galima tikėtis?

Deja, naujieji 1947 metai, atrodo, nebus laimingesni lietuvių tautai. Pavyzdžiui, mūsų žiniomis, lietuviai tremtiniai ir pabėgėliai amerikiečių zonoje mėtomi iš lagerių. Tai ypač skaudu mūsų broliams, kurie, bėgdami iš bolševikiško pragaro, tikėjosi vakarų demokratijų malonės, užuojautos.

Iš Lietuvos taip pat ateina liūdnos žinios. Okupantas mūsų senoje tėvynėje vis drąsiau ima šeimininkauti. Nėra tos "tarybinės" įstaigos, kurioje nebūtų rusų, atsiųstų lietuviams valdyti. Tuo tarpu lietuviai vis tremiami į tolimą Sibirą badui ir mirčiai.

Iš kitos pusės, kaip, pavyzdžiui, Maskvos Pravda pranešа, Mažoji Lietuva, kurioje amžiais buvo gyvas lietuviškas žodis, skubiai kolonizuojama. Seni lietuviški vietovardžiai, kurių net naciai nepajėgė suvokietinti, skubiai rusinami, o kaimuose ir miestuose įkuriami rusai.

Karaliaučius, kurį, kaip žinoma, Stalinui "padovanojo" Rooseveltas su Churchillu, jau seniai pakeistas Kaliningradu. Žodžiu ,laikas bėga, o netolimoje praeityje pasėtos pikto sėklos leidžia diegus ir lapote lapoja.

Pavyzdžiui, mes turime žinių, kad Lietuvoje, tose sodybose, kur amžiais gyveno lietuviai, šiandien yra įkurdinti rusai. Ir — liūdniausia — tie nauji rusų kolonistai vadinasi tomis pačiom lietuviškomis pavardėmis, kurių savininkai ištremti į Sibirą..

Jeigu jūs šiandien aplankytumėte Lietuvą, nueitumėte pas savo kaimyną, tai nors jo pavardė būtų ta pati, bet, deja, jis su jumis nekalbėtų lietuviškai. Rusas pasisavinęs ne tik jūsų kaimyno ūkį, bet ir jo pavardę...

Tokių faktų akivaizdoje, deja, sunku ko nors geresnio tikėtis iš ateinančių 1947 metų.

Svarbūs Amerikos Lietuvių Misijos užsimojimai

EUROPOS LIETUVIO BALSAS

Praėjusiame laiške palinkėjęs gero vėjo Amerikos Lietuvių Misijos veikėjams, kada jie šauks Washingtone platesnį Amerikos lietuvių suvažiavimą, norėjau dar iš mūsų pusės pasisakyti tais pagrindiniais klausimais, kuriuos suvažiavimo rengėjai yra užsimoję ten iškelti.

Vienybė jau pažymėjo, kad šis suvažiavimas turėsiąs svarbiausius tris tikslus — prašymus:

1. dėl lietuvių tremtinių būklės Europoje ištyrimo,
2. dėl jų sąlygų pagerinimo Amerikoje,

Beabejo, suvažiavime bus ir kiti įvairūs klausimai. Tačiau dabartiniu momentu šie trys yra tikrai svarbiausi, jaut trausi, pagrindiniai.

KURIUO KELIU?

Būdami realistais mes žinome, kad yra vienas dalykas su prasti svarbius klausimus ir įrašyti į dienotvarkę, o visai kitas dalykas — surasti tikras priemones šitiems klausimams išspręsti ir įgyvendinti.

Kai tuos klausimus keliame tik savo spaudoje ir sprendžiame juos tik savo organizacijose, tai yra tik tolimo kelio pradžia. Varyti propagandą savo spaudoje, informuotis per savo organizacijas labai ir labai reikia, bet tai dar toli gražu ne viskas. Čia tuo daugkas gražiai prasideda, ir viskas pasibaigia niekais.

Mat, mums savybėje yra lengva vienas kitą "apšviesti," o ne kartą, net įtikinsti. Bet kas iš to? Kas iš visų tų rezoliucijų ar aprašymų mūsų laikraščiuose riebiomis raidėmis? Gal tik nusipelniusių veikėjų titulai,— bet ir jie mūsų pačių vieni kitiems duodami. Lyg bulbiniai medaliai, kurie nieko nekaštuo ja davėjui, o ne ką tepapuošia ir gavėją..

Svarbu, kad mūsų reikalams ir užsimojimas būtų surastos priemonės juos pilnai ar bent iš dalies įvykdyti. Tai yra pats esmingiausias dalykas. Trys dienotvarkės punktai rodo, kad tuo tarpu jų nė vieno negalėtume išspręsti patys vieni. Čia reikalingas kooperavimas su Amerikos valdžia ir jos įtakingiausiais politiniais bei ekonominiais sluogsniais.

Mes žinome, kad A. L. Misija jau nuo seno teikia pirmenybę šiam tiesioginio veikimo keliui—palaikyti betarpiai kontaktą su tais įtakingais Amekos sluogsniais ir progai susidarius, veikti per juos. Be abejonės, šis būdas yra daug realesnis už trfukšmingų rezoliucijų ar gausingų savybės kongresų kelią. Juk, pagaliau, ir mūsų laikraščiai ar visokios leidžiamos knygutės nieko nepastūmės į prieki, kada jos lieka skaitomos, o kartais neišpiaustomos mūsų tarpe.

Bet pereikime prie tų punktų...

APIE REZOLIUCIJAS DĖL NEPRIKLAUSOMYBĖS

Trečiąjį dienotvarkės punktą aš laikyčiau pačiu pirmuoju:— prašyti JAV Kongresą priimti rezoliuciją reikalaujančią atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Tai turėtų būti pirmutinis ir svarbiausias punktas, nes jį išsprendus, jo tikslą atsiekus savaime atpultų du pirmieji uždaviniai, savaime anksčiau ar vėliau palankiai išsispręstų tiek lietuvių tremtinių ir pabėgėlių, tiek jų "emigracijos" klausimas — nebe į Ameriką, bet į laisvą, nepriklausomą Lietuvą.

Tačiau praėjusių metų praktika keistai parodė, kad ir dėl tokių klausimų, kaip JAV Kongreso rezoliucijos Lietuvos atstatymo reikalu ne visa lietuviškoji visuomenė vienodai sutaria (to nepasakyčiau tik apie lietuvius Europoje). Atsiminkime, koki "krikštą" suteikė kai kurie lietuviški laikraščiai Wilis-Kelly rezoliucijų projektams ir tiems asmenims, kurių pastangomis tik projektai buvo įnešti į USA Senatą ir Kongresą. Ir kokių "subtylių kritikų" tada atsirado pačių lietuvių tarpe! Tada gražiausiai parodėme, kad sunkius uždavinius mes mokame dar pasunkinti, nes patys sau palankias progas iš pavydo, kerštо, partinės netoleracijos ar tikro kvailumo kompromituojame...

Bet vieną kartą nepavykus, dar nereiškia, kad reikia nuleis ti rankas. Ir perspektyvos dabar neturėtų būti blogesnės. Reikia išmėginti, kaip p. Reece vykdys savo simpatingus pareiš kimus. Gi Misijos veikėjai dabar iš anksto žinos, kad ir kilniausiame žygyje jie vėl susidurs su mūsų žemažiūrišku "po litikierių" svaičiojimais. Bet lie tuviškoji visuomenė, reikia tikėtis, bus neabejotinai prablaivėjusi.

DĖL TREMTINIŲ BŪKLĖS IŠTYRIMO

Šis klausimas Europoje, ypač Vokietijoje yra dabar įsigijęs nebe paprasto, bet stačiai skau džiausio aktualumo. Tremtinių būklė Vokietijoje mūsų laikraščiuose jau plačiai aprašyta. Niekas čia neperdėta, tik dar daug kas per švelniai tepasakoma. Jeigu galima kas nors padaryti, kad mūsų tautiečiai, bėgę nuo teroristų ir tėvynės okupantų, nebūtų galutinai neviltyje užterorizuoti ir visiškai sudemoralizuoti, tai jau yra pats laikas ką nors vyriškai pa daryti! A. L. Misija, beabejo, galėtų pirmiausia prisidėti prie lietuvių reikalo sutvarkymo U SA zonoje Vokietijoje, kur jis moraliniu atžvilgiu yra pats blogiausias ir jau sunkiai bepakenčiamas...

Tai, žinoma, glaudžiai siejasi su bendruoju lietuvių tremtinių ir pabėgėlių būklės ištyrimu Europoje. Stačiai negalima suprasti ir pateisinti fakto, kad valstybės, kurios tebepripažįsta savo sostinėse mūsų diplomatinius atstovus, nei jiems, nei kam kitam neleidžia ištirti mūsų piliečių padėties, apie ją referuoti ir apginti nuo sauvaliavimų tuos savo piliečius.

Gal kas pasakys, kad tam rei kalui jau buvo atstovas ir tyrė jas — tai BALF pirmininkas kun. Končius... Tiesa, jis be ga lo ilgai ir visur važinėjo po Eu ropą. Kaip jis "tyrinėjo" "ištyrė" tai mes čia daugelis gerai žinome. Būta spaudoje trupu tėlis atbalsių, bet tik labai ma žai. Iš viso tai buvo labai nelaimingas atvejis. "Tyrėjo" cha rakteris, įpročiai, manieros ir elgesiai gal būt laikomi labai gerais ir tinkamais kurioje nors mažytėje Amerikos lietuvių užkampio parapijoje, —bet tokiai "misijai" gerb. tyrėjas bus skaudžiai nepataikęs amate. Tepabendravęs tik su savo grupės sluogsniais, ignoravęs ar įžeidinėjęs kitus, jis grįžo į Ameriką, Europoje BALF įgaliotinis visur be išimties paskyręs savo partijos žmones, ir kaip tik daugumoj partinius fanatikus ar net lietuvių visuo menėj aiškiai susikompromitavusius asmenis...

Iš laikraščių ir laiškų gaunasi įspūdis, kad apie savo "tyrimų" rezultatus panašiai jis bus atreferavęs ir panašiai laikęsis BALF suvažiavime New Yorke.

Bet čia Europoje, patikėkite, jis bus įnešęs ir palikęs daug kartumo, ir dar daug ginčų ir rietenų bus dėl jo paliktų įgaliotinių veiklos. Kad taip buvo padaryta, tai rodo, jog kun. Končius ir jo idėjos draugai, matyt, kad sąmoningai siekė pakirsti draugišką sugyvenimą tarp visų lietuvių. Dabar, pvz., mūsų studentams vis daugiau tenka išgirsti visokių begėdiškų grasinimų, jei jie neina su BALF-e vyruojančia nuotaika (Šveicarijoj, Prancūzijoj...). Ir kai apie tuos dalykus viešai pakalbama, sakoma: "tai kenkimas šalpos darbui..."

KUR DĖSIS TREMTINIAI?

Trečias punktas, pagal Vienybės žodžius — prašyti palengvinti tremtinių gyvenimo sąlygas ir leisti didesniam lietuvių skaičiui apsigyventi Ame rikoje.

Tremtinių padėtis, kurią sudarė USA karinės vadovybės Vokietijoje bei UNRRA kai kurių pareigūnų parėdymai, tikrai prašosi palengvinimo. Bet kur tremtiniams dėtis? Jie juk beveik karo belaisviai, ir labai norėdami negali iš vietos pasijudinti. Jie didžiumoje nuplėšė drabužius, suvartojo atsargas, išleido pinigus, — taigi, patys negalėtų kur toliau ir pajudėti, neskaitant pavienių laimingesnių, išimčių. Čia reikalinga greitinti pabėgėlių reguliavimo akciją, dėl kurios visi metai konferencijose kalbama, bet nieko nedaroma. Nebent tik ra ginimai jie važiuoti pas Staliną į Varkutą arba aiškinama, ar jie nėra naciai...

Jei ši išliuosavimų karo sudaryta padėtis ir toliau pasiliktų, reikia ir teks lietuviams didžiumoje iš Vokietijos išvažiuoti. Tam jau reikalingos stambios lėšos ir tarptautinė organizacija. Į Ameriką maža kam tėra vilčių patekti. Kvota per maža, taikoma tik esantiems USA zonoje. Jei kvota nebus padidinta, daugelio kandidatų gal tik vaikai ir vaikų vaikai tesulauks "eilės..." Mūsų žmonės dėl kvotos padidinimo mažai teturi iliuzijų. Kreipiant reikalą, ta linkme būtų rizikos tik užvilkinti laiką ir tuščiomis viltimis vis į blogesnę būklę gramzdinti.

Todėl būtų tikslinga, šalia perkėlimo į USA, organizuotai iškelti ir bent pradžią padaryti bendrai emigracijos problemai apspręsti. Iki šiol daug kas kalbėjo, net rašo, bet domėjosi tik pavieniai asmenys ir jie "sprendė" savo pačių asmeniškos emigracijos reikalą. Kūrėsi komitetai ir kompanijos, spauda rašė... Bet kam vis tie bulbiniai medaliai? Juk absoliučiai nieko vertingesnio nepadaryta. DP neturi teisinių sąlygų to klausimo reguliuoti, nes neturi laimės nė susisiekti, nuvažiuoti, ištirti, kur reikia ir kas reikia. Affidavit of Support pasiuntimas (ir tai dažniausia nenoriai) yra tik smulki asmeniška priemonėlė, kuria beje, didžiuma gavėjų niekad nė nepasinaudos.

Štai tie trys paryškinti klausimai, kuriuos ALM įsirašo į dienotvarkę Washingtono suvažiavimui, — žiūrint akimis iš Europos, iš vietos... Amerikoj gal jie kitaip atrodo. Bet juos reikia spręsti, kiek tik galimybės leis. Tad dar kartą gero vėjo!

Inž. M. Gintautas

LENKIŠKI LIELVARTAI

Rašo ALGIS DAUJĖNAS

Yra žmogiška, kad dėl daugelio net paprasčiausių klausimų žmonės nebūna vienodos nuomonės. Juo daugiau ginčų gali būti dėl politikos, o ypač dėl vad. Lietuvos ir Lenkijos santykių.

Štai Vienybės 46 numeryje skaitėme jautrų laišką iš Pomeranijos (buv. vakarų Vokietijos, o dabar — Lenkijos provincijos). su daugeliu kitų mūsų tautiečių ten karo audros nublokštas ir užsilikęs tarp lenkų, vaizduoja daug žmogiškos dramos ir žmogiškos teisybės. Be kitko, jis labai piktinasi dėl Vienybės bendradarbio A. Rūko pastabų, kad šiandien mums "neverta sielotis Lenkijos bėdomis..." Esą, labai biauru šitaip atsiliepti apie lenkus, kad šiandien jie priglaudžia ir padėda klajūnams lietuviams. Jei lenkai apie tokius priekaištus sužinotų, tai laiško autorius ir kiti ten esą nelaimingi lietuviai dar daugiau nukentėtų...

ASMENS IR VALSTYBĖS INTERESAI

Be abejo, yra tiesos šiame proteste iš Pomeranijos. Amerikos lietuvių laikraščiai ir jų redaktoriai sočiai ir saugiai gyvendami, ne kartą be mažiausio skrupulo ir atodairos rašo taip ir tokius dalykus, kad tat neabejotinai gali ne vienam lietuviui tremtiniui pasunkinti ir taip jau žiaurią būklę. Patys tremtiniai irgi panašiai vienas kitam pakenkia...

Betgi vėl — yra nerimta ir negalima principinius politinius klausimus spręsti, išeinant tik iš savo asmens būklės ar savo asmeniško saugumo sąlygų. Jei taip VISI darytų ir galvotų, tai maždaug nė vienas lietuvis Europoje nieko nebedarytų, kad tik saugok Dieve, tie jo veikimai ar žodžiai kam nors nepatiktų ir kad tik nesudarytų jam daugiau asmeniškų bėdų. Turime užjausti savo tautiečius, esančius dar blogesnėje būklėje, negu mes patys. Turime saugotis, kad jiems per savo žioplumą ar karštą košiškumą nepakenktume. Bet kada POLITIŠKAI galvojame, turime išjungti ir pamiršti savo asmenišką saugumą ar asmens interesus, o turėti galvoje vien Lietuvos interesus ir jos nepriklausomybės principą.

GERI ŽMONĖS — BLOGA POLITIKA

Pomeranijos lietuvis, be abejo teisingai tvirtina, kad savo tremties dienomis jis yra sutikęs daugybę labai gerų lenkų, naudojęsis jų globa, žmoniškumu.Tie lenkai taip pat neturi jokios neapykantos Lietuvai ir yra teisingos nuomonės apie Vilniaus bylą. Taigi, yra nusikaltimas vesti prieš tokius lenkus "kiršinimo propagandą."

Taip, visur, visada ir kiekvienoje tautoje yra gerų, širdingų ir patriotingų žmonių. Pavyktų gal surasti net žmonišką ir tikrą idealistą bolševikų tarpe. O ir vokiečių tautos tarpe tokių žmonių netrūksta. Tokių buvo net nacių partijoje! Aš pats, 1944 metų vasarą iš Berlyno važiuodamas Bavarijos lin kui, buvau liudininkas, kaip nežmoniškai prigrūstame traukiny mane patį ir mano šeimą brutališkai norėjo nuskriausti pora vokiečių ir mus įžeidinėjo, kaipo svetimtaučius. Mus užstojo vagone tik vienas žmogus, — ir jis buvo su nacių partijos nario ženklu... Jis tai padarė iš žmoniškumo ir teisingumo.

Gal ir ne vienas yra idealistas komunistas, — bet ar komunizmas dėito liaujasi žudyti Lietuvą ir naikinti mūsų tautą? Gal ir vienas buvo toks nacis ir gal ne vienas milijonas buvo tokių gerų vokiečių, —bet ką darė tie vokiečiai, okupavę Lietuvą, kokią ateitį jie ruošė mūsų kraštui?..

Tik reikia pagalvoti apie šiuos klausimus, ir atsakymai ateis savaime. Geri pavieniai žmonės dar nereiškia geros tautos ir valstybės politikos. Politika dažnai vadovaujasi visai kitais dėsniais ir kitais interesais. Buvo ir tebėra daug gerų lenkų, — o kokia buvo Lenkijos politika Vilniaus ir Lietuvos atžvilgiu 1918-1939 m. laikotarpyje?

PILSUDSKIS IR SMETONA

Mūsų laiško autoriui vienas lenkas Pomeranijoje pasakęs: —"Mūsų ponai Pilsudskiai ir Smetonos užtektinai košės privirė, kurią dabar mums tenka kabinti pilnu šaukštu..."

Tai gražus išsireiškimas. Bet šiandien turbūt ir kūdikis galėtų suprasti, kas privirė tą košę, kurią dabar srebiame ir mes, ir lenkai, ir visas šimtas milijonų europiečių? Ar visur dėl to buvo kalti Pilsudskiai ir Smetonos? Ar jeigu jų būtų nebuvę, tai Stalinas su Hitleriu nebūtų susitarę pasidalinti Bal tijos valstybių ir Lenkijos? Ar dėl to būtų nekilęs raudonojo imperializmo karas? Metas būtų liautis pliaukšti tokius nie kus...

Lietuvos užsienio politika ir santykiai su lenkais iš esmės nesikeitė per 20 metų. Lietuva neatsisakė nuo sostinės ir įvairiais būdais kovojo už sostinės atgavimą (taktiniai tos kovos niuansai nesvarbu, bet esmė visuomet būvo ta pati). O Lenkija neatsisakė nuo Vilniaus okupacijos ir lietuvių persekiojimo Vilniuje... Visi mūsų prezidentai, ministrai pirmininkai ir užsienio reikalų ministrai čia vedė tą pačią politiką: ir Smetona, ir Stulginskis, ir dr. Grinius, ir Galvanauskas, ir vyskupas Reinys, ir Šleževičius, ir Tubelis, ir Zaunius, Lozoraitis, ir Urbšys. Nei Smetona, nei kiti Lietuvos valstybės vyrai nebuvo pagrobę nė vienos pėdos lenkiškų žemių. Jie siekė tik to, kas nuo šimtmečių buvo lietuviška ar Lietuvai priklausė.

Ne mano dalykas šį kartą nu spręsti, kokios naudos Lenkijai atnešė marš. Pilsudskis ir gen. Želigowskis. Bet dėl to nuspręsti yra dabartinies lenkų uždavinys. Ir ne vien tų gerų žmonelių, kurių pilna visose tautose, bet ypač uždaviniu atsakingų ir vadovaujančių lenkų politikierių, kurie ateityje vairuos nepriklausomą Lenkiją ir spręs apie jos santykius su nepriklau soma Lietuva.

BENDRADARBIAVIMAS DABARTYJE

Gyvenimas gal ir atrodytų, kaip gražus sapnas, jeigu tautų santykiai būtų pagrįsti sentimentais ir geraširdiškumu.

Nuoširdūs lietuviai yra dėkingi tiems geriesiems lenkams kurių tarpe rado kad ir trapią prieglaudą kruvinoje dabarties audroje. Tuo lenkai gavo šiek tiek progos mūsų tautiečiams atsilyginti už tą prieglaudą ir svetingumą, kuri dar daugiau lenkų laikinai buvo suradę Lietuvoje 1939 metų rudenį ir vėliau, kada jie, nelaimių pribloškti, čia atsirado...

Būta teigiamo bendradarbiavimo tarp lietuvių ir lenkų partizanų prieš bolševikus ir bendrus okupantus vokiečius. Nors tat ir nesutrukdė lenkams partizanams paleisti šūvį į nugarą lietuviui, tikintis, jog bolševikams grįžtant, Vilnius vėl "tapsiąs lenkiškas..." Tos klaidos brangiai apsimokėjo patiems lenkų partizanams Vilniuje. Šiandien jų, kaip girdėti, nedaroma.

(Nukelta į 7 pusl.)

Take it or leave it

VITALIS BUKSNAITIS

For no other reason than that I've never done it before, I'm taking my vacation this year right now, during the Christmas and New Year holiday season. For years, I've thought of doing this, but because tradition insists that vacations should be taken during the summertime, I sublimated my innate desire. And after each succeeding summer vacation, I'd become more convinced ever that the June to September period is definitely the wrong time to really enjoy a vacation. This year I'm throwing off the shackles of tradition. This year I am a man. This year I am taking my vacation when everybody is happiest — the Yuletide Season.

—o—o—o—

And this is the most important this time of the yar: people are a good deal happier, merrier, and easier to get along with. Have those of you who are invetered summer vacationists ever enjoyed traveling in a train crowded with courteous, considerate fellow travelers? Have you ever been thrilled by an apology from some one who jostled you? Of course, you are enjoying all these things now, but then, you're not vacationing. And it isn't the same feeling that I get, because you can't, as I do, come and go as you please. You're in hurry to get somewhere—to get something done. You haven't the time to enjoy the happiness around you. I have.

—o—o—o—

True enough, there are some disadvantages in taking a vacation in the winter time. Surf bathing, for instance is somewhat impractical (except in Florida or California) unless you like to chop a hole in the ice before taking your daily plunge. But how many of you summer vacationers can honestly say that the bathing is better at the summer seaside resorts were maddening millions of fellow humans jam the beaches so that you can't even see the water? And let's not forget the gnats, sand-flies, and mosquitoes. If you must swim, why not try the indoor swimming pools? They're not anywhere near as crowded now as they are in the summer.

—o—o—o—

Of course, there are those who always take their vacations this time of the year to "enjoy" what they call "winter sports." These peopie I place in the same category as the summer vacationers, because they go out of their way to look for trouble and miss the entire spirit and reason for taking a vacation this time of the year. The same snarling and petty irritations pervade their "ski trains" as prevail in the trains carrying summer vacationists to their destinations. For the purposes of this discussion, I am leaving these folk completely out of the picture because they definitely are in a class by themselves.

—o—o—o—

Bargeing off to the Great Outdoors, where for miles and and miles, you see nothing but animal tracks in the snow, is not an ideal method of acquiring a better understanding of your fellow man. And you certainly will find it difficult to appreciate the human race by helping it to overcrowd a beach or any other summer resort. The time to really enjoy the potential goodness of the people who inhabit this earth of ours is now, while the population seems to have a subconscious urge to be on its best behavior. I really enjoy being able to leisurly mingle among them. This experience dispels a certain synicism I've acquired. I like all people better, because of it.

—o—o—o—

Only one thing bothers me, at the moment. If people can be as considerate of each other, as they are right now, in New York City, during the holiday season, why can't they be that way all year round? Must we prepetually go through that cycle of grousing, snarling, swearing, and back-biting, until the season of "Peace on Earth, Good Will To Men" comes around again? If we can be nice to each other for a few weeks of the year, why can't we be the same all the time? Are we all just a bunch of kids, who can't behave until the annual visit of Santa Claus becomes imminent?

—o—o—o—

Naturally, I don't expect this column of mine to change human nature, although it would be quite a scoop for me if I could. But if every one of us were to determine to prolong the spirit which moves us during this Christmas Season for as long a time as we possibly can, I'm sure it would help matters a little. It is no alchemy, but a state of mind which causes us to be either pleasant or unpleasant kritters. Would it be such a terrific effort on our part if we were to make (and keep) a New Year's resolution to "do unto others as you would have them do unto you?" The Golden Rule may be kind stuff — but by ignoring it, are we acting as grownups?

—o—o—o—

And now, for the twelfth time since "Take It or Leave It" first made its appearance in the pages of the world's oldest Lithuanian newspaper, I want to extend greetings of the season to all members of the Lithuanian Press Club, the Lithuanian Operetta Chorus of Brooklyn, and the many friends and readers who have not hesitated to write me with many valuable suggestions and criticisms during the past year — from Chicago, Baltimore, Scranton, Boston, Waterbury, Jersey City, San Francisco, Philadelphia, Hoboken, Cleveland, Detroit, Naugatuck, and the Metropolitan area of New York City — to one and all, a very merry Christmas, and the happiest of years during 1947!

Trijų Karalių žvaigždė

Rašo VYT. ALANTAS

— Kai dauguje patekės saulė, jūs matysite valdovų Valdovą, išeinantį iš Tėvo, kaip jauniki iš savo miegamojo kambario, prisiminė staiga kažin kada skaitytus psalmės žodžius Paulius Aikštėnas, lėtai žingsniuodamas iš kampo į kampą savo kambarėlyje.

— Kai saulė patekės, mes matysime ne valdovų Valdovą, išeinantį iš Tėvo, kaip jauniki iš savo kambario, bet lėktuvų pavidalu skriejančią per padangę Giltinę, — sumurmėjo jis skaudžiai šypsodamas. — Kam ši Kūčių vakarą rūpi valdovų Valdovo atėjimas į pasaulį? Pasaulio akys šį vakarą nukreiptos ne į Betliejaus žiburėlius, bet į milžiniškus padangę raižančius prožektorius, kuriais norima ne iš dangaus nužengiantį Viešpatį pagerbti, bet apsiginti nuo skraidančias padange mirties. Patrankų dundėjimas ir lėktuvų dūzgimas šią naktį nustelbė Betliejaus piemenėlių giesmelę. Pro miestų gaisrų dūmus mes nebematome ramybę nešančios žvaigždės, tamsybėje mes neberandame kelio į Betliejų. Ramybė geros valios žmonėms! Kur šiandie ramybė? Kur šandie gera valia? Kur, pagaliau, šiandie žmogus? Ar nuleido Mirtis savo dalgį ši Kūčių vakarą? — galvojo su apkartusia širdimi Aikštėnas.

Tartum pritardamas toms jo mintims, vėjas šiurpiais šuorais šliaužiojo tamsią naktį sugriauto miesto griuvėsiais. Šaltas lietus sodriais lašais telkšnojo į langą. Kambaryje buvo nyku ir šalta. Ant mažo staliuko, užtiesto apiplyšusia stalgdentėle, žybėjo kukli lempa, neįstengdama apšviesti kad ir mažos kambarėlio erdvės. Ties aptriušusia sofa, ant grindų, mėtėsi apspuręs, išmindžiotas patiesalėlis. Ties staliuku ant sienos kabėjo mažas, olegrafinis paveiksliukas, vaizduojąs Trijų Karalių kelionę per dykumą. Paveiksliuko viršutiniuose kampuose kažin kam buvo nupaišyti du balti angeliukai, kurie, išpūtę žandelius, trimitavo dideliais trimitais, tartum skelbdami gerą naujieną pasauliui. Žvilgterėjęs į tuos angeliukus, Paulius liūdnai nusišypsojo.

Lietuviai pabėgėliai mieste ruošė bendras Kūčias, bet Aikštėnas nėjo. Apskritai, jis veng davo didesnių pabėgėlių susibūrimų, nes prislėgti, nusiminę veidai tik dar labiau erzindavo jo paties sielvartą. Jis pasiryžo geriau vienas pasilikti su savo išgyvenimais, nekaip dalyvauti bendrame sielvarte.

Bevaikščiodamas po kambarį, Paulius pavargo. Eiti gulti buvo dar anksti. Jis atsisėdo prie staliuko ir, parėmęs savo sunkių minčių išvargintą galvą, įsižiūrėjo į kabantį priešais paveiksliuką.

Ilga kupranugarių vilkstinė keliavo per dykumą. Priešakyje ant prabangiai pabalnotų kupranugarių, jojo Trys Karaliai. Kairėje pusėje jojo Melchijoras, kurio veidas buvo baltas, tartum senas dramblio kaulas. Rankose jis laikė didelę seną knygą. Viduryje, isižiūrėjęs į žvaigždes, jojo geltonveidis Gasparas, o dešinėje, giliai susimąstęs—juodveidis Baltazaras. Atrodė ji esant paskendusį savo mintyse apie Vaikelį, kurį jis turi pamatyti ir apie kurį yra pasakyta, jog Jo širdis esanti meilės jūra, kurioje nuskęsta žmogaus puikybė. Didelė žvaigždė, tartum milžiniškas deimantas, plaukė per tamsiai mėlyną dangaus skliautą. Jos spinduliai, lyg plati kometos uodega, šliaužė ties priešakinių kupranugarių kojomis.

Ir staiga Pauliui pasirodė, kad palmės ant paveiksliuko ėmė tingiai siūbuoti ir pakabinėti ant kupranugarių varpeliai pradėjo skam bėti.

— Bepročiai, kur jie keliauja! — šūktelėjo jis sau vienas.— Jie nežino, kas šiandie dedasi pasaulyje. Dykumoje saugu, bet kai jie pasieks žmogaus apgyventas sritis... Iš pažiūros jie atrodo geri žmonės, būtinai juos reikia įspėti.

— Kur jūs keliaujate? Sustokite! — sušuko jis puldamas po kupranugarių kojomis. — Ar nežinote, kad šiandie nebėra vietos pasaulyje geros valios žmonėms? Grįžkite atgal iš kur atkeliavote, nes jie jus apiplėš ir išniekins, kaip apiplėšė ir išniekino Tą, kurio jūs ieškote ir norite apdovanoti brangiomis dovanomis.

Vilkstinė stabtelėjo ir stojo tyla. Atrodė, kad ir žvaigždė lūkuriavo sustojusi ant dangaus skliauto. Trys išminčiai nustebę žiūrėjo į keistuolį, išdrįsusį jiems pastoti kelią, kuri jau dvidešimts amžių kasmet keliavo.

— Ką tu sakai? Mūsų, štai senovės raštuose pasakyta, kad mes privalome pagarbinti užgimusį pasaulio Viešpatį, — parodė Melchijoras jam savo knygą. — Ar nepasakyta šv. Rašte: "Tarsio karaliai ir salos neš dovanų, Arabų ir Sabos karaliai gebens aukų. Visi žemės karaliai garbins Jį, visos tautos Jam tarnaus".

— Taip buvo pasakyta šv. Rašte, bet kitaip įvyko,—kalbėjo užsidegęs Paulius.—Šiandie ne tik kad pasaulio valdovai nesiunčia Jam aukų, bet kai kurie iš jų nori Jį visai išvyti iš savo karalysčių. Jau daug kur Jo šventovės išgriautos, Jo išpažinėjai iššudyti arba paversti vergais. Jo mokslas išniekintas ir išjuoktas. Kadaise Jis išvijo iš šventovės pirklius ir pinigų mainytojus, o šiandie kai kurie valdovai Jį patį išvijo iš Jo šventovių ir išgrio vė jo altorius. Pasaulyje šiandien viešpatauja tos piktos jėgos, kurias kadaise Jis buvo sutramdęs. Griškite atgal, nes jus laukia toks pat likimas, kaip ir Jo tarnų.

Trys Karaliai pasitarė savo tarpe, ir Melchijoras vėl prabilo visų vardu:

— Mums nėra ko bijoti, nes mus veda stebuklingoji žvaigždė, kuri yra didžiojo Karaliaus ženklas. Mes eisime ir sužinosime Jį ir sudėsime Jam savo dovanas: auksą, smilkalus ir myrą. Mes netikime, kad valdovų Valdovas galėtų būti išvytas iš Jo paties sukurto pasaulio. Jei nori įsitikinti, kad tu klysti ir kad mums nėra ko bijoti, gali keliauti kartu su mumis.

Sulig tais žodžiais karalius pamojo ranką, ir tarnai tuojau atvedė puikiai pabalnotą kupranugarį, ant kurio užsėdo Palius. Ir vilkstinė nukeliavo toliau į Rytus žvaigždės vedama.

Netrukus dykuma pasibaigė ir vilkstinė įžengė į karalystę, kur buvo daug miestų, bet jie visi buvo sugriauti ir apytuščiai. Žmonės gyveno po griuvėsiais pasilikusiuose rūsiuose ir buvo be galo išvargę bei išbadėję.

— Štai žmonių neapykantos vaisiai, — tarė Paulius, rodydamas išnaikinimo padarus.

—O ten, štai, išgriautas namas To, kurio jūs ieškote pagarbinti.

Karaliai nieko neatsakė: jie prajojo pro išgriautą šventovę susirūpinę ir giliai susimąstę.

— Pagal šv. Raštą mes turėtume aplankyti šios šalies valdovą, kuris vadinasi Erodas, — po kiek laiko vėl prabilo Melchijoras.

— Aš patarčiau jo bustinę iš toro aplenkti... — vėl buvo bepradedąs atkalbėti Tris Karalius Paulius, bet kaip tik tuo metu stebuklingoji žvaigždė sustojo ties bokštėtais rūmais. Ant aukščiausio bokšto buvo pritaisyta penkiakampė žvaigždė. Ant pilies vartų vienoje pusėje kabėjo kažin koks ženklas, panašus į piautuvą, o kitoje — buvo pavaizduota panaši į kūjį šlėga, užsimojusi kažin kam tvoti.

Erodas priėmė svečius iškilmingai. Jis buvo apsivilkęs raudonais, tartum kraujuje išmirkytais marškiniais ir sėdėjo raudoname soste. Kai Trys Karaliai jį pasveikino ir išdėstė jam savo kelionės tikslą, Erodas, klastingai šypsodamasis, apmetė žvilgsniu savo patarėjus ir tarė.

— Jūs ieškote užgimusio pasaulio Valdovo, kurį norite pagerbti. Aš taip pat esu kai ką apie Jį girdėjęs. Jei jūs sužinosite, kur Jis gimė, praneškite ir man, nes ir aš noriu Jį pagarbinti ir apdovanoti, nors... vargu ar jūs Jį rasite. — Jis vėl peržvelgė visus savo patarėjus, stovinčius aplink sostą, ir jie jam visi pritariamai šypsojosi ir vergiškai linkčiojo galvomis. O Erodas tuo tarpu galvojo sau vienas:

— Kvailiai, ieško valdovų Valdovo! Mes Jį ištrėmėme iš savo valstybės ir Jo dangaus karalystę iš patrankų apšaudėme. Jau kada mes nupiaustėme Jo šventovių kryžius ir vietoje jų įtvirtinome penkiakampę žvaigždę. Kur Jo pasekėjai? Vieniems liepiau galvas nukapoti, o kitus ištrėmiau į dykumas. Tegul juos išgelbėja visagalis pasaulio valdovų Valdovas! Mano karalystėje, be manęs, kito valdovo nebus!

Trys Karaliai atsisveikino ir iškeliavo toliau. Erodas liepė savo tarnams slaptai juos sekti ir pasakė, jei jie kartais surastų užgimusį pasaulio Valdovą, tučtuojau Jį jam atgabenti.

Stebuklingoji žvaigždė dabar vilkstinę vedė per neapgyventas vietoves, per begalinę sniego dykumą. Pakeliui kupranugariai knupo ant išbarstytų žmonių kaulų...

— Neįmanoma, kad šioje dykumoje galėtų gimti pasaulio Valdovas, — tarė mąstingai Gasparas po ilgos tylos.

— Bet Dievo žvaigždė mus veda, — atsakė Baltazaras.

— Baisus tas Erodas, — pastebėjo vėl Gasparas. — Jo sostas atrodo, kaip kraujo aptaškytas...

Staiga žvaigždė vėl sustojo ir jos spinduliai nusileido ant apleisto, susmegusio barako, stovinčio gryname lauke. Trys išminčiai susižvalgė, bet, netardami nė žodžio, ėmė lipti nuo kupranugarių. Paulius taip pat nulipo.

Kai jis kartu su Karalių palydovais įėjo į vidų, pamatė nuostabų vaizdą: mažas Vaikutis gulėjo suvystytas prakartėlėje, prie kurios klūpojo du jaučiai ir savo kvėpavimu Jį šildė. Šalia sėdėjo plonu apsiaustu susisupusi Motina ir, matyt, drebėjo nuo šalčio. Prie apgriuvusios krosnelės buvo susimetęs piemenėlių būrelis ir vaikiškais balseliais giedojo:

Bėkim, bėkim piemenėliai,
Duokim garbę Kūdikėliui,
Prakartėlėj gimusiam...

Iš tamsių barako kampų, tartum baltos peteliškės, žvelgė į gimusį angeliukai. Nors barake dar šalčiau ir nejaukiau, kaip Pauliaus kambarėlyje, tačiau įsižiūrėjęs į Kūdikėlį, jam atrodė, jis užmiršta savo paties skurdą: tokia buvo skurdi čia aplinka.

Trys Karaliai atsiklaupė kartu su jaučiais prie prakartėlės, pagarbino naujai Gimusį ir sudėjo ant stovinčios čia pat sulūžusios kėdės savo dovanas: auksą, smilkalus ir myrą.

— Vis dėlto Erodui nepavyko nugalėti Vaikučio, — pagalvojo Paulius su dideliu džiaugsmu širdyje.

Iš prakartėlės sklido jauki, raminanti šviesa, ir naujai Užgimusio lūpos tartum šnabždėjo:

— Ramybė geros valios žmonėms...

Paulius norėjo prie Jo dar arčiau prisiartinti, bet tuo metu už durų kilo didžiausias triūkšmas, ir Erodo ginkluoti tarnai įsibrovė į vidų.

— Štai Jis! Suimkite Jį ir gabenkite pas Erodą! — šaukė Erodo tarnų vadas, rodydamas Kūdikėlį.

Kilo baisus sąmyšis. Trys Karaliai apstojo ratu prakartėlę ir iš makščių ištraukė kardus. Erodo tarnai puolė juos iš visų pusių, stengdamiesi jiems ant rankų uždėti geležinius pančius. Išsigandusi Motina laikė apglėbusi Kūdikėlį. Kampuose skraidžiusieji angeliukai staiga ėmė trimituoti išpūtę žandelius, tartum šaukdamiesi pagalbos.

Aikštėnas atbudęs pašoko nuo stalo. Per visą miestą skiindo jam pažįstamas, draskąs širdį sirenos balsas, skelbiąs lėktuvų pavojų. Šeimininkas, bėgdamas koridoriumi ir baladodamas į duris, šaukė:

— Kliarmas! Į slėptuvę!

Berlynas, 1945 m. sausio mėn.

Poezija

ŽVAKĖ VĖTROJE

Lyg prieš vėtrą menka žvakė,
aš nešu šiltas viltis —
kad dar širdys neužakę,
kad skaisti bus ateitis.

Kad po kruvinų skerdynių,
žmogui tars žmogus — myliu!
Kad nušvys iš po blakstienų
versmės meilės spindulių.

Bet žmonių veidai sustingo,
šaltos kaukės — štai — ant jų:
gėris jiems nereikalingas,
grožis — pramoga kvailių.

Žmonės tik vaidina žmones,
plėšrūs dantys jų būry...
Mano viltys ir svajonės —
žvakė vėtros sūkury.

Kastytis Gliauda

LIETUVA

Aš girdžiu — Tu esi
Ir miškų gaudesy
Ir laukuos
Ir kalnuos
Ir lūšnelėj skurdžioj
Ir šventykloj erdvioj
Tavo vardą kartoja man žemė.
Jei širdyj neramu —
Lyg upokšnis kalnų,
Lyg vėlė
Pakelės —
Be kelių, per tankmes,
Tartum šauktų kažkas
Sutemų šnabždėsy: — Tu esi!
Jei mylės — tas supras
Šimtametes girias
Ir laukų
Ir kalnų
Ir upelių kalbas,
Gimtos žemės kančias,
Nes akių žvilgesy — Tu esi.
O kai krinta rasa,
Piemenaitė basa
Iš laukų
Platumų
Gena bandą namo.
Ir jos žodžių dainos
Tam giliam ilgesy — Tu esi!

Balys Augustinas

KŪRĖJAS

Mes galim jį kasdien rėgėti,
per petį galim jam paplot,
ar jį nuskaust, ar jam padėti,
ar Judos bučiniu bučiuot.

Bet mes tik žmonės. Jis kūrėjas!
Mes — kurmiai! Aro jo sparnai!
Jo siela jūros pločių vėjas,
jo godos spindi divinai!

Mes žemę pildom milijonais.
minios bevardės sūkurys!
Mes ateitin įžengsim monais
ir liks ten amžinas tik jis.
Jo viešpatija kitos kartos,
į tolius eina jis pro mus,
ten savos taps jo godos tartos,
ten bus jis šventas ir didus.

Ten jį mylės ir svags jo grožiu,
ieškos jo pėdsakų senų,
paminklą puoš girliandom rožių,
kentės dėl jojo darganų.

Mes galim jį dabar rėgėti,
per petį galim jam paplot,
menki prieš didį prašalietį,
skirti jo kelią laurais klot.

PRAGIEDRULIS

Puikiais miškais rudeninis
užklotas nevilties rūkų.
Keleivis brenda vienatinis
klaidžiu, vos matomu, taku.

Keleivis neša sunkią naštą,
jo siela sutemų pilna,
jis ieško pasakiško krašto,
kur saulė spindi amžina.

Keleivį sielvartas užgulęs
nežinomais kur eit keliais?
Ir — štai — mažytis pragiedrulis
paglostė mišką spinduliais.

Rudens puikybėj medžiai stoja
ir žėri spindžiais deimantų
lyg puošnūs, dieviški herojai
skaisčių Anapilio krantų.

Keleivis tartum vaikas mažas.
jo sielą burtai belanką
ir laimės norimos miražas
jį glosto motinos ranka.

Kastytis Gliauda

JEI ČIURLIONIO VARDO TREMTINIŲ ANSAMBLIS AMERIKOJE BŪTŲ

Rašo BR. BUDGINAS

"Menas—galingas ir stebuklingas..."

Tą tiesą visas pasaulis visais laikais pripažino ir vertino.

Tūkstančiai metų prieš Kristų žmonės jau didžiausio dėmesio kreipdavo į scenos, žodžio ir tapybos meną.

O šiandien 20 amžiaus didieji diktatoriai meną išnaudoja savo politiniam tikslų siekimui. Žinodami, kad tuo keliu bus galima lengviau pavergti žmonių mases. Štai, Sovietų Rusijoje, išmetamos didžiulės sumos bolševikinia propagandiniams menui. Deja, Sovietų Rusijoje, menininkas yra vertinamas ne už savo sukuriamas vertybes, bet už tai, kiek jis savo talentą pritaiko bolševikinei propagandai. Tas pats buvo hitlerinėje Vokietijoje. Tą patį bando daryti Amerikos lietuviai komunistai.

Visai kitaip yra valstybėse, kur menas gali laisvai klestėti, menininkai gali reikštis laisvai be užsakymų, be baimės netekti galvos už tiesos žodį.

Lietuvių tauta per savo nepriklausomo gyvenimo laikotarpį užsiaugino visų sričių vertingų menininkų. Lietuviai neturėdami jokių imperialistinių siekimų, norėjo pasauliui pasirodyti tik savo intelektualinėmis vertybėmis. Pasirodyti prieš kitas tautas savo kultūros—mokslo pažanga.

Tas mums buvo pilnai pasisekę. Mūsų universitetai, teatras ir visų sričių menininkai buvo vakarų pasaulio aukštai vertinami.

Ir šiandien, kai daugeliui mūsų tautiečių tenka nešti sunkią tremtinio gyvenimo naštą Sibire ir Vakarų Europoje, randame jų tarpe tas brangias vertybes.

Tremtinių ansambliai, teatrai ir pavieniai menininkai yra mūsų pažiba prieš kitataučius Vakarų Europoje. Čiurlionies ir Wiesbandeno lietuvių ansambliai, Vokietijoje, stebina amerikiečius, anglus, prancūzus ir pagaliau aukštos muzikos kulturos vokiečius. Čiurlionies ansamblis, kuris susideda iš tremtinių lietuvių studentų ir šiaip scenos mėgėjų vadovaujamas gabaus artisto Mikulskio, yra davęs apie 200 viešų koncertų, kurie visur praėjo su didžiausiu pasisekimu ir geriausiu spaudos įvertinimu.

Kai Europoje lankėsi BALF pirmininkas dr. Končius ir matęs Čiurlionies ansamblio koncertus pažadėjo, kad ši puikų meno kolektyvą stengsis kokiu nors būdu atgabenti į Ameriką.

Būtų didžiulė nauda Amerikos lietuviams ir jų kultūrinei veiklai, jei ši menininkų grupė atvyktų į Jung. Valstybes.

Kadangi šis kolektyvas yra labai aukšto meninio lygio, neperdėsiu pasakydamas, pasaulinio masto. Jis gelėtų su užtikrintu pasisekimu duoti koncertus New Yorke, Chicagoje ir kituose miestuose plačiajai Amerikos visuomenei. Tai būtų neįkainuojamos vertės propaganda, iškeliant Lietuvos ir Amerikos lietuvių vardą. Šis tremtinių meno kolektyvas galėtų duoti aiškų atsakymą į bolševikų skyščius šmeižtus, kad iš Lietuvos pabėgo tik kriminaliniai nusikaltėliai, menkaverčiai žmonės.

Šis ansamblis galėtų apiankyti lietuvių kolonijas su koncertais. Jų koncertai būtų perpildyti jaunimu ir seniais. Senieji galėtų pasidžiaugti gražiais Nepriklausomos Lietuvos vaikų darbo vaisiais ir tai būtų jiems moralinis atlyginimas už jų įdėtą darbą ir pasiaukojimą atgaunant Lietuvos Nepriklausomybę 1918 metais ir rodomą gilų gailestingumą šiuo mūsų kraštui tragišku momentu. Jaunimas labiau užsidegtų tėvų žemės meile. su pasididžiavimu galėtų pasakyti, kad lietuviai stovi aukštai pakilę mene bei kultūroje. Išnyktų ta mintis, kuri yra surišta su kiaulių ganymu ir parazitais, ištariant Lietuvos vardą.

Neturiu čia būti suprastas, kad nevertinu Amerikos lietuvių menininkų. Atvirkščiai, labai vertinu ir esu nustebintas puikiais jų koncertais ir pavieniais artistais. Noriu tik iškelti faktą, kad Naujoji Lietuva yra ne tokia, kokią ją įsivaizduoja buvę joje prieš 40-50 metų. Esu tikras, kad kino teatrų specialistai ar kompanijos susidomėtų tuo nepaprastai puikiu ansambliu, parodančiu gryną Lietuvos veidą mo tyvų muzikos meną. Jį butų galima nufilmuoti ir rodyti kino teatruose.

Amerikos lietuvių organizacijoms šis ansamblis būtų didelis ramstis savo veiklai sustiprinti, įtraukiant didesnes mases lietuvių, tikslu paremti vargstančius tremtinius, o kartu prisidėti prie Lietuvos reikalų gelbėjimo.

Atvykimo keliai, atrodo, būtų du: kaip artistai koncertams terminuotai arba į kvotą, kaip emigrantai. Pirmas kelias greitesnis, bet rizikingesnis, prie bizniško amerikiečių atsargumo vargu sutiktų kuri visuomeninė organizacija uždėti keletą tūkstančių dolerių. Visai kas kita kvotos keliu. Reikia tik energingai veikiant suorganizuoti 40 afideivitų, dalį pinigų už kelią sumokėti, galėtų paskolinti BALF ar kita kuri organizacija, o atvykęs ansamblis ne tik atsilygintų, bet duotų gražų pelną, koncertuodamas po globojamos organizacijos vardu. Ypač svarbu greit ir aktyviai veikti, nes po Naujų Metų, Kongresui padidinus įvažiavimo kvotą, būtų galima tuoj čia atvykti. Reikia dar prisiminti ir tą momentą, kad 1947 m. DP gali būti iš Europos iškelti, tada ir šis vertingas meno kolektyvas būtų priverstas iširti.

Ypač skaudu būtų todėl, kad ten žmonės yra susibūrę ne biznio sumetimais, bet idealizmo vedini. Jie jokių reikalavimų nestato, o tik nori savo Tėvynės garbei ir jos gerovei dirbti. Jei nesiimtų Amerikos lietuvių organizacijos šį reikalą realizuoti, tai galėtų čia atvykę tremtiniai pabandyti laimę. Už tektų tik vieną kitą turtingą biznierių įjungti, kuris sutiktų finansiniai paremti su sąlyga, kad jam atvykęs ansamblis grąžins skolą ir duotų monopolinę teisę nuo visų koncertų pusę ar kitokią pelno dalį gauti.

Čia tik iškeliama grubi mintis, galima būtų ir kitų kelių ieškoti. Reikalas yra labai svarbus ir skubus, todėl reikia veikti greitai ir energingai.

10 GRAŽIAUSIŲ ŽODŽIŲ

Amerikiečių žurnalas Stop Me padarė ankietą savo skaitytojams — amerikiečiams ir anglams, kad jie išsirinktų dešimtį pačių poetiškiausių anglų kalbos žodžių.

Amerikiečiai išrinko šiuos žodžius: down, hush, lullaby, murmuring, tranquil, mist luminous, chimes, melody golden... —

Gi anglai išrinko: azure, moon, forlorn, heart, silence, shadow, april, coronation, peril, apricot...

Būtų įdomu, jei kas pamėgintų išrinkti dešimtį pačių gražiausių ir poetiškiausių lietuvių kalbos žodžių Atrodo, kad mūsų lietuviškoji kalba čia be vargo atlaikytų konkurenciją.

MOTERŲ PASAULIS

MOTERŲ VEIKLOS APŽVALGA

Redaguoja PRANĖ LAPIENĖ

Naujieji Metai

Ilgi, kančiomis perpinti metai, lietuvių tautai dar nieko gero nepažadėjo. Nelaimingi žmonės likę Lietuvoj, nelaimingi ir išbėgę už jos sienų. Ir mes šioje laisvės ir pertekliaus šalyje nebemokame tikru džiaugsmu švytėti. Mes kiekvienas širdy skaudžią vietelę, padarytą tų nelaimingųjų, kurie merdėdami varge šaukiasi į pasaulį tiesos balso.

Mes tiesiame jiems ranką su duonos pluta, sriubos lėkšte, padėvėtų drabužių. Ne visus galime pasiekti. Su Lietuvoj likusiais net ir viena širdingesne mintimi negalime pasikeisti.

Gaila, labai gaila tų, kurie savoj žemėj gyvendami turi rūpintis kas minutę ar jų elgesys patinka jų Tėvynės pavergėjui. Net tenykščiai vaikeliai yra išmokyti šnipinėti ir net savo tėvus išduoti komunistų valdžiai, kurie tik vieną bausmę neištikimajam pripažįsta: staigią mirtį ar kankinio likimą.

Dažnai mano akimis praslenka tie lietuviški veidai, kurie šiandien kai kieno labai smerkiami jau vien už sutikimą prisiimti kokias nors pareigūnų tarnybas savo šaly, svetimų jų valdomoj.

Aš mėgstu ieškoti bendrumo tarp caro laikų ir dabartinio ruso valdininko.

Paimu Antano Venclovos **NAKTIS**, išleista 1939 m. Vaiką, šnipinėjantį rusams, jis toje knygoje yra parodęs.

Pradeda pasakodamas, kaip jis kartą, važinėdamas dviračiu po Lietuvą užtiko apleistą, sudegusią sodybą, o šalia jos apjuodėjusius, žemėj susmeigtus šešius medinius kryželius. Iš sutiktos senutės sužinojo, kad tai buvę Tučkų kapai, kuriuos rusai žandarai bizūnais užplakę už priglaudimą nakčiai lietuvį, varytą į Sibirą už lietuvybės darbus. Tas lietuvis buvo pabėgęs ir slapstėsi išbadėjęs išgąsty. Tučkai, jį tik vienai nakčiai apnakvindinę, tapo jų piemenuko išduoti, kuris buvęs įprašytas žandaro panašių žinių. Piemenėliui už tai buvo pažadėta saldainių ir penki skatikai.

— O vaikas visų užuitas, gali sakyti, našlaitis, kvailas, — paglostysi, paduosi ką,—ir tau širdį atidaro. — Senutė moka pateisinti ir tą vaikelį kuris pamatęs kokią nelaimę Tučkams savo išsiplepėjimu užtraukė, norėjo visa atšaukti, bet jau buvo pervėlu.

— Kas tai buvo per naktis! — Senutė baisėjasi tai prisimindama.

Vaidenasi man dabar ir pats Paleckis lygus tokiam suviliotam pažadų piemenėliui, kuris nors ir yra pamatęs savo klaidas, nebegali jų atitaisyti — per vėlu.

Šiandien man gaila jo ir jam panašių. Aš kiekvienais pastaraisiais keleriais metais troškau, kad mūsų tėvų žemė kuogreičiau išsilaisvintų iš ją sukausčiusių retežių ir paimtų savo išsiblaškiusius vaikus po motiniška globa.

Jei tai įvyktų neužilgo, gal dar nebūtų pervėlu bendromis jėgomis atstatyti nualintą kraštą ir, tai darant, patirti, kurie tikrieji jos vaikai.

Geresnių linkėjimų ir šiais metais lietuvė moteris nesugalvoja: laisvės, laisvės Lietuvai, laisvės visai žmonijai Naujieji Metai prašomi.

P. L.

KAI MŪSŲ AMAMA LABAI SIRGO...

Daktarui išėjus, senuolė suguldė mus tris mergaites į vieną lovą ir, lengvai uždarius kamaros duris, sunkiais žingsniais grįžo į seklyčią prie mamos.

Aš pasilikau ant paties lovos krašto ir klausiaus kada sesutės užmigs. Jos tylėjo, rodos, su galvos padėjimu ant priegalvio užmigo. O gal ir jos, kaip aš, nusidavė miegančios.

Mano baimingos akys dairėsi po kamarą. Mėnulis šviesus, nuo šalčio kiek melsvas buvo apšvietęs nuogų medžių kamaros sieną. Pačiam sienos viduryje moters šventas paveikslas, veide spalvom nublukusiom, rodos, mus saugojo, į mus ramiai žiūrėjo. Kažkur kaime šuo nustaugė kaip vilkas. Pamaniau, kad tai dėdės Antano šuo. Jų šuo atrodė kaip vilkas. Vėl tyla, tik nuo žiemos šalčio sienose kažkas kaip kada braškėjo. Ašaros liejosi iš mano akių. Aš aukštininka gulėdama, skendau skendau — nejudėdama, nekrupčiodama graudžiai verkiau mamos...

— Dievuli, leisk jai dar gyventi dešimts metų... ir pradėjau skaityti pirštais, kiek metų būčiau tada. Suskaičiau aštuoniolika. Jau būčiau merga. Mano viena sesutė būtų septyniolikos, o kita — šešiolikos. Jau mes visos būtume mergos. Nebutų mums taip sunku netekti mamos. Mūsų širdys būtų kietesnės, stipresnės... Jau pačios galėtume apsižiūrėti, tėveliui valgyti pagaminti.

Pamaži pavirtau ant šono ir lino paklodės kampu pradėjau šluostytis ašaras iš ausų. Sesers nejudėjo. Miegojo.

Per sieną pasigirdo senuolės mamai kalbančios maldos. Vėl krūtinę man skausmas suspaudė. "Mama miršta..." aš verkiau. Burną užspaudžiau ranka, užčiaupiau kvapą, kad verksmo balsą humarinčiau.

— Neužsigyvenau nei tinkamos suknelės palaidoti. Perkirpkite tos pilkosios pečius, kad prišaky susisiektų. Niekas grabe nematys... — mama kalbėjo senuoliai.

— Neturim mamos, neturim mamos... — aš raudojau. Rodos, matau jos menką kūną grabe, veidas baltas, rankose ražančius. Jos pilkos dar mergautinės suknelės pečiai perkirpti iki kaklo. Tada ji buvo tokia laibutė — mama buvo graži... Vėl, rodos matau mamą paskutinio teismo dienoje. Ji eina pirma mūs — jos trijų mergaičių. Per suknelės perkirptus pečius matosi jos paprasti lino apatiniai. Dievas, angelai ir mes trys žiūrime į ją gailestingai. Giminės kalba: Ištekėjus nieko neužgyveno tik krūvą vaikų... Kaikurie artimi draugai pirštais rodydami į ją juokiasi iš jos. Dievas, juos numojęs ranka, apsupo mamytę su savo auksiniu apsiaustu. Mamytę Dievulis myli... Mamytę Dievulis myli... Aš graudžiai, graudžiai verkiu.

Ryte, kaip pabudau saulutė buvo praslinkus pro tvarto sąsparą ir šviesiai apšvietus kamaros aslą. Mama serga... Mintis man vėl širdį pervėrė. Visam name viešpatavo amžina tyla, skaudi, kurti tyla. "Mama numirus..." aš surikau, šokdama iš lovos. Sesutės šoko paskui mane ir visos bėgom į seklyčią. Su triukšmingu durų atidarymu pabudinom kedėj užsnudusią senuolę ir po kančių saldžiai užmigusią mamą. Tėvelis triukšmo išgąsdintas atbėgo iš virtuvės su samčiu ir puodo dugnu rankose.

— Mamytei geriau, senuolė mums pareiškė linksmai. Mes mamytę pradėjome bučiuoti, glamonėti, lyg ji būtų sugrįžusi iš kur nors toli, toli — iš numirusių. Tėvelis ir senuolė verkė iš džiaugsmo, į mus žiūrėdami.

Ona Pucetaitė.

Kailiai, kurių bet kuri moteris gali pavydėti. Kino artistė Myrna Loy čia parodo tris skirtingas kailių rūšis. Pirmas — chinchilla, vienas iš brangiausių kailių, tinkamų prie visokių kostiumų. Antras vadinamas miņk, taip pat vienas iš brangiausių kailių. Trečiasis — ermine žakietas, nešiojamas išimtinai tik vakarais.

ŠEIMININKĖMS

JAUTIENA LIETUVIŠKU BŪDU PARUOŠTA

Apie du svaru labai plonai supiaustytos jautienos (Round Steak)

Pusė svaro grybų

Dvi stiklines grietinės (rugščios)

Šaukštą miltų, druskos, pipirų.

Mėsą plonai supiaustyk padaužyk, apibarstyk druska ir pipirais ir pakepink keptuvėj svieste, kad abi pusės apraustų. Grybus nuvalius irgi supiaustyk. Mėsą iš keptuvės sudėk į storą aklai uždengtą puodą ir šutink apie 20 minučių, o tada sudėk į puodą ir grybus ir viską dar pašutink apie 15 min. Keptuvėj įdėk šaukštą sviesto, šaukštą miltų ir, šakute maišydama, pamažu supilk grietinę. Viską gerai sumaišius supilk ant šutinio puode.

Į stalą tinka duoti su bulvių košele ir įvairiomis daržovėmis.

Naujų Metų Vakarienė Balius ir šokiai

Rengia MOTERŲ VIENYBĖ

įvyksta

GRUODŽIO (DECEMBER) 31 D., 1946 M.

Andersen Corner (buvusioj Daukanto salėj)

950 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.

Pradžia 9 val. Vakarienė 10 val. vakare.

Moterų Vienybės draugai ir rėmėjai kviečiami drauge sutikti Najus Metus

MOTERŲ VIENYBĖ

IŠ KALIFORNIJOS Į RYTUS

Rašo ONA RAČKIENĖ

(Tęsinys)

Stebėdama šokančiuosius, ji man pasakojo, kaip jos sūnus Pijus Karalius žuvo pirmame pasauliniame kare ant skęstančio laivo Taicandoroga, o rugpiūčio m. 1918 m. ją ir kitas, auksinėmis žvaigždėmis apdovanotas motinas, vežė visuose patogumuose į Prancūziją ir Angliją parodyti kokią kultūrą jų sūnūs gindami sutiko mirti. Tačiau niekas tų moterų nuliūdusių širdžių tada neįstengė pradžiuginti.

Nors gaila buvo palikti šias kalnuotas indėnų laikų istorines vietas ir žaliuojančias gamtos grožybes, bet turėjau keliauti į New Yorką. Palydima savo brolienės sėdau į autobusą ir pasileidau kelionėn per aukštus kalnus, klonius, girias, kaimus ir kaimelius. Įdomūs tie aukšti kalnai. Ypatingai Catskill ir tas pasakiškas Rip Van Vinkle, kurie, rodos, į pat debesis įsirėmę. Šalimai jų gražūs vasarnamiai pilni vasarojančių žmonių. Vienas jų matėsi užimtas vien juodukų, kurių būrys pribėgo prie autobuso pažiūrėti į keleivius. Artinantis prie New Yorko pradėjo lynoti, o privažiavus autobuso stotį lietus pylė, lyg iš prakiurusio dangaus. Man reikėjo dar pasiekti Richmond Hill, L. I., ponios V. Kundotienės namus, kur buvau apsistojus vizitavimo laiku tame pakraštyje.

NEW YORKAS IR ATISIMINIMAI

New Yorkas tai Atlanto pakraščio išdidus milžinas. Nemanau, kad galėtų rastis tokia kalba, kokia šis miestas nebūtų apkalbėtas ir apdainuotas. Muzika, techniški miesto susisiekimai, teatrai, įvairios rūšies pasilinksminimai, išdirbiniai ir kas su tuo rišasi, padaro New Yorką tokiu, kokis jis yra. Ne vienas lietuvis, čia atvykęs iš anos pusės jūrų, surado naują tėvynę ir apsigyveno čia, prisitaikydamas prie jo papročių ir aplinkybių.

Ir aš New Yorke nors ir lietingą dieną ten patekus, jaučiuos kaip namie besanti. Prisiminė man ta džiaugsmo valanda, kuomet atvykusią iš Lietuvos mano sesuo ir švogeris mane patiko "kaslegarnėje" tik ką iš laivo išlipusią. Aš tada nežinojau, kur besanti, o kuomet važiavome arklių traukiamais tramvajais, aš vis galvojau ir, pagaliau, paklausiau kada New Yorką pamatysiu.

Kuomet man švogeris pasakė, kad mes tame mieste ir esame, mano nuostabumui nebuvo galo. Sunku buvo tikėti, kad toks pagarsėjęs miestas būtų toks nedailus, nešvarus. Jau per Europą važiuodama buvau mačiusi gražių miestų, tai gi Amerikos didmiesčiai, mano supratimu, turėjo juos visus viršyti gražumu. Važiuojant per žydų gyvenimą miesto dalį, buvau tada visai nusivylus. Sesuo vis ramino: parodysianti man ir gražių vietų ir parkų.

Prašvito mano akys. Bet tik tamsyk. Nelengva buvo apsiprasti šioj mūsų antroj tėvynėje. Man baisiai nepatiko dūmuose paskendusio miesto gyvenimas. Vis mintys pindavosi apie mylimą Lietuvą, paliktas ten vasaros grožybes, siūbuojančius javus, mėlynuojančius lynų dirvonus, prisimindavo pavasario gegutės kukavimas, lakštingalos ir kitų paukščių meliodingos giesmės, jaunimo gegužinės, vaikų žaidimai, linksmybės švenčių proga...

Bet dabar, kuomet Lietuva neteko visai laisvės ir nepriklausomybės, vietoj džiaugsmo vargai ir ašaros beliko.

MES

J. Mitkienė ir Morkienė, abi iš Millwaukee, Wis., paruošė lietuvišką kūčių valgį, kuris išstatytas vietos Public Library.

Barbora Daunienė, Cicero, Ill. buvo maloniai nustebinta jai siurprizo pramogėle, kurią surengė jai jos gimimo dienos proga jos šeimos nariai.

Nora Gugienė, Chicago, Ill., gruodžio 4 d. minėjo savo gimimo dieną.

P. Pivariūnienė, Chicago, Ill., BALF Chicagos apskrities vakarui paaukojo gražių indų komplektą.

Sesuo M. Aloyza, Nekalto Prasidėjimo Šv. Panos Marijos Seserų Kongrecijos pirmininkė, nuvyko į Chicago, kur ji padarė vizitą kard. Strich ir prašė jo palaiminimo vienuolijos darbams.

Marijona Brazauskienė, Toronto, Canada, šiuo laiku vieši su savo vyru Detroit, Mich.

Stella Charaska, Brooklyn, N. Y., yra Studentų Klubo sekretorė ir į ją reikia kreiptis ,norint įstoti į klubą. Priimami tik nemažiau dviejų metų lankymo kolegijos.

A. Vaišienė yra autorė Laimėtas tikietas" veikalėlio, kuris buvo suvaidintas lapkričio 24 d. Worcestery.

Stella Morkūnienė ir Grisilda Mitkienė prižiūrėjo lietuvių parodą, išstatytą Milwaukee Holiday Folk Fair patalpose.

Dagytė-Šotienė vadovavo Kęstučio chorui ir akompanavo jam išpildant programą Milwaukee švenčių proga.

Dr. Aldona Šliūpaitė Brooklyn, N. Y. gruodžio 17 d. davė paskaitą Moterų Vienybės socialiame susirinkime.

Taip man besvajojant apie tolimos praeities išgyventus laikus, lietus liovėsi lyti, saulė pasirodė. Buvo galima vykti į Richmond Hill be sunkumų.

(Bus daugiau)

ŠALIN GYVAPLAUKIUS NUO VEIDO!

Gydytojai pataria naudoti šiuos tobulus M-me Frances metodus.

Operacijos atliekamos be skausmo. Gyvaplaukiai išraujami iš šaknų, veidas atrodo jaunesnis ir, nepalyginti, gražesnis. Rašykite, arba telefonuokite, o mes jums pasiųsime knygelę "D", kurioje surašytos visos informacijos. Patarimai teikiami nemokamai.

M-me Frances

11 W. 42nd St. New York, N. Y. Tel. Lackawanna 4-2778
Valandos nuo 11 ryto iki 7 vak.

Taip pat nuošimtį nešančias taupomaisias sąskaitas maloniai kviečiami atidaryti.

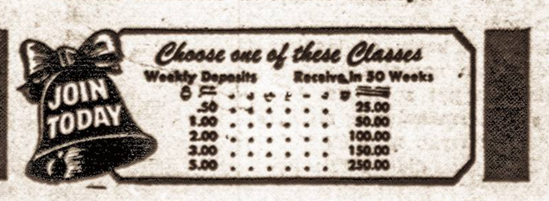

KINGS COUNTY SAVINGS BANK
Established 1860
135 BROADWAY at BEDFORD AVENUE
Central Office:
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Members Federal Deposit Insurance Corporation

ROBERT LIPTON, Jeweler
701 GRAND ST., BROOKLYN, N.Y.
(Arti Graham Ave., Atdara vakarais)
Tel. ST. 2-2173

proudly presents
"The Excellency Group"
by BULOVA
21 jewels

KAIP ATSIRADO KU KLUX KLAN?

Ku Klux Klan buvo įkurtas 1865 m. Pulaski, Tennessee, kaipo vietos jaunimo klubas. Baidykliškos narių uniformos ir ritualas tada labai gąsdino prietaringus negrus. Netyčia apie tai patyrę, klubo nariai tuojau šoko didinti savo skaičių: Netrukus klubas turėjo 550,000 narių.

Kaip bematant, visos pietinės valstybės tapo nematomos imperijos, vadovaujamos Didžio jo Viziriaus, buvusio konfederatų kavalerijos karininko, N. B. Forrest, globoje. 1857 m. Nashville įvyko Ku Klux Klano suvažiavimas, kuriame tarp kita ko, buvo priimta tokios taisyklės:

1) Rūpintis buvusiais Konfederacijos armijos kariais arba jų našlėmis. 2) Ginti JAV konstituciją ir t.t.

Bet, matyt, prezidentas Grant netikėjo šių principų nuoširdumu, nes 1871 m. jis prašė Kongresą išleisti įstatymą, kuriuo remiantis, būtų galima uždaryti Klaną ir kitas jam panašias slaptas organizacijas.

Rezultate, federalinė valdžia pradėjo suiminėti Klano vadus ir, pagaliau, organizacija išnyko. Bet argi išnyko? Tų laikų Ku Klux Klan vadų tikslas — neleisti negrams dalyvauti pietinių valstybių politikoje — ir šiandien dar siekiamas.

ŠYPSENOS

Motina nuvedus savo vaikutį į privačią mokyklą, prašė mokytoją, kad jis ypatingo dėmesio kreiptų išmokyti jos sūnų lotynų kalbos.

— Gerai. Bet kam tai? Lotynų kalba yra mirusi kalba,— mokytojas sakė.

— Taigi, taigi. Aš noriu, kad jis užaugęs būtų graborius, — skubiai motina paaiškino.

Karo laiku rusai sutikdami amerikiečių kareivius labai stebėdavosi jų sumanumu. Jie susidarė nuomonę, kad Amerikos kariui nieko nėra negalima. Kartą vienas rusas atnešė po pažastimi pasikišęs didelį sieninį laikrodį ir, duodamas jį Amerikos kareiviui paprašė:

—Išardyk tu jį ir padaryk iš jo daug rankinių laikrodėlių.

Nepaprastai labdaringa moteris kartą aiškino savo mažam šuneliui, kad mes čia pasauly esam pagelbėti kitiems.

— O kam tie kiti čia yra?— Berniukas paklausė.

LENKIŠKI SIELVARTAI

(Atkelta iš 4 pusl.)

Nauji laikai atėjo, nauji žmonės auga, nauji rytų Europos kovotojai rikiuojasi už savo tautų išlaisvinimą — į kovą prieš bendrą visų priešą bolševizmą ir didžiarusiškąjį imperializmą. Ta prasme mūsų bendradarbiavimas su lenkais, kaip ir kitomis panašaus likimo tautomis, gali ir turi būti stiprinamas, plečiamas, gilinamas. Gal naujieji žmonės lengviau susikalbės. Gal dabarties tragedija ir rytojaus uždaviniai jiems pradės aiškiau ir blaiviau atrodyti. Ir išsiaiškinti tat galėsime, ne vieni kitiems dėl praeities priekaištaudami ar vieni kitus įžeidinėdami, bet tik bendraudami ir bendradarbiaudami. Ne būtina laukti, kol "atsakingi vadai" susitars. Kiekvienas lietuvis savo vietoje ir savo akiratyje čia gali būti savo tautos valios ir interesų ambasadorius. Kai tūkstančiai mūsų ir jų tautiečių susipras ir suras bendrą kalbą, tai ir "vadai" neišvengiamai turės į tai atsižvelgti.

BENDRUMAS VISUOMET

Tatai kiekvienam lietuviui savaime turi būti aišku, kad jo bendradarbiavimas su lenkais negali būti nei naivus, nei trumparegiškas. Kaip ir kiekviename politiniame darbe su kitataučiais, turi lydėti akylumas ir bendrumas. Budrumas visuomet, — ir ypač su lenkais dėl kurių būdo ir metodų lietuvių tauta jau turi šimtmečių patyrimą. O tas patyrimas, kaip žinome, ne kiekvieną kartą buvo saldus.

Todėl aš nelaikyčiau dideliu skandalu, jei ir šiandien kai kuris sąmoningas lietuvis randa tikslo tą budrumo reikalą ir viešumoje priminti. Taip pažiūrėčiau ir p. A. Rūko balsą Vienybėje, kuris yra asmeniška skaitytojo nuomonė ir jokio mūsų atsakingo organo politikos nesisavina ir neatstoja. Didžiausia tokio kritiško balso bėda yra stilius ir forma — agresyvi, nemandagi, įžeidžianti. Pri vačiuose santykiuose ar tarpusavio peštynėse tai gal dar pusė bėdos. Bet kai kalbama apie ištisų tautų ir valstybių reikalus, tai kultūringi žmonės tada yra verčiami sverti savo žodžius kaip aptiekoje. Jau nuo šimtmečių visi yra įpratę ir žino, kad pirmutinė diplomatijos sėkmingumo sąlyga yra — man dagumas... Tą pačią idėją lietuviai išreiškia dar geresne patarle: žodis išskrenda iš burnos kaip žvirblis, o sugrįžta kaip jautis...

Man atrodo, kad santykiuose su lenkais budrumo ir akylumo reikalą verta ir galima dažnai prisiminti. Bet ne tokiais žodžiais ir būdais, kaip Vienybės bendradarbis atliko.

NESITIKĖKIM ROBINZONIŠKOS LAISVĖS

Gi p. A. Rūkas ima ir pareiškia: "Lietuviams nedera dėl Lenkijos sielotis... Jei tokio kaimyno visai nebūtų, lietuviai jo nepasigęstų... Juo Lenkija, kaip Lietuvos kaimynė silpnesnė, tuo Lietuvai ir bendrai lietuviams sveikiau."

Kad ir kaip gerbčiau tų žodžių gilų įžvalgumą, nemanyčiau betgi, kad ne mažiau būtų reikalinga štai ką atsiminti:

Dabartinėmis ir artimiausios ateities aplinkybėmis nei Lietuva, nei jokia kita tų Europos sričių tauta neįgys laisvės, kaip ją pasakiškasis Robinzonas buvo suradęs vienoje negyvenamo je saloje. Be Lenkijos laisvės— nebus Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių laisvės. Šimtmečių istorija rodo, kad kai žlunga Lenkijos nepriklausomybė, tai beveik automatiškai turi žlugti ir mūsiškė.

Maža to! Ta pati istorija ir dabartis rodo, kad kai nėra Baltijos valstybių ir Lietuvos laisvės — nebėra ir Lenkijos laisvės. Tai visai suprantama kiekvienam, kas tik moka ir sugeba plačiau ir giliau pagalvoti. Lietuva bus laisva, kai laisva bus Lenkija. Tuo pat laiku ir tokiomis pat sąlygomis. Gi Lietuva pastoviai nepriklausoma galės būti tik federalinėje unijoje su savo Baltijos kaimynais, ir dar labiau tada, kai atsiras ir nepriklausoma Ukraina, ir visos kitos rytų ir centro Europos tautos atgaus trokštamą laisvę.

A. Rūkas dar sako: "Lenkija nebuvo ir nebus Lietuvai ne tik bičiulė, bet ir paprasta draugė. Kai tik bus proga, Lenkija vėl plėš Lietuvą ir lietuvius. To lietuviai neprivalo nė valandėliai pamiršti..." Į tai atsakyčiau: pažiūrėsime, kai dugną dėsime. Ir dar priminčiau žymaus prancūzų politiko Clemenceau žodžius, kaip jis atsiliepdavo dėl anuomet vokiečių okupanto Alzaso ir Lotaringijos: "Niekuomet apie tai balsiai nekalbėsime, bet taip mąstykime visuomet!"

GERAS SUMANYMAS

Baltimorėj tūla moteris, labai norėdama nueiti į vieną puotą, bet negalėdama nieko gauti prižiūrėti jos mažą vaikutį, ji sugalvojo naują verslo šaką. Ji sukvietė į savo namus visas mergaites, kokios tik buvo numatomos galinčios prie vaikų pabūti. Išdiskusavo su jomis sėdėjimo valandas, užmokestį ir vėliau pasiskelbė pristatanti mergaitę pabūti prie vaikų. Darbdaviai jai moka 50 c. nuo valandos, iš kurių 40 c. atitenka mergaitei prie vaiko sėdinčiai, o 10 c. — to verslo vedėjai.

NE, TIKRAI NEGALIMA TYLĖTI

Sandaroj, spalių 11 d. pasirašęs slapyvardžiu Alfa, kažinkur, kažin kada, nugirdęs, kad koki tai "salaveišiai" ir "airišiai čiutabakiai" nusavino iš Europos parvežtus lietuvius našlaičius. Dėl to Alfa smarkiai barasi ir pravardžiuojasi. Neskaitytum Sandaros, nežinotum kokia sensacija įvyko su lietuviais našlaičiais. Ir iš kur Alfa ištraukė tokius prasimanymus ir išvedžiojimus, tik stebėtis reikia!

Kadangi našlaičių šelpimas ir jais rūpinimasis yra kiekvienam visuomenės nariui arti širdies, tai tuo klausimu ir negalima nutylėti. Ypatingai negalima nieko nesakyti, kada tai daroma visuomenėje surinktais pinigais. O kada ką nors nugriebi už "kišeniaus," natūraliai išgirsi "gvoltą," daugiausia iš tų, kurie mažiausiai visuomeniams reikalams aukoja ir daugiausia reikalauja atskaitų ir paaiškinimų.

Savo "šedevre" Alfa sako, kad našlaičiai buvę pargabenti iš Europos, ir koki tai "čiutabakiai" juos pasigriebę sukišo į vienuolynus, kur jie "nematys saulės šviesos" ir, žinoma, dėl to nebus normaliais žmonėmis. Vis tiktai Alfos vaizduotė "stebuklinga." Didžiausia gabumais sutvėrimas nesugalvotų tokios fikcijos. Kaip taip galima daleisti, jegu ne "aš," tai lietuvių ir amerikiečių įstaigos, vietoje žmonių, lyg tai turi pasisamdžiusios kokius tai "devyngalvius smakus," kurie tik tyko, kaip čia nugriebus kokį našlaitį ir sudorojus "be duonos, be druskos." Jeigu Alfa yra visuomenininkas ir dargi laikraščių korespondentas, turėtų gauti faktų ir tik tada kitus informuoti. Našlaičių klausimu informacijos yra viešas reikalas. Jų gali suteikti kiekviena kompetentiška valdiška ar visuomeniška įstaiga. Tiktai reikia jų paprašyti.

Alfa pravardžiuoja kažką "salaveišiniais" ir kitais "maloniais" žodeliais. Jeigu Alfa nežino, galima paaiškinti, kad "salaveišinas" paeina nuo labdaringos įstaigos vardo "Salvation Army." Tai viena įstaigų, dirbanti gražius šalpos darbus. Jeigu lietuviai tokią įstaigą turėtų, neapsirikčiau sakydama. Alfos galvosena būtų, kad lietuviai sėdi ant pasaulio kamuolio viršūnės ir valdo pasaulį, o ne labdaringa įstaiga užlaiko. Bet kadangi ta įstaiga nėra lietuvių valdoma, o ypatingai Alfa neturėjo sprendžiamojo balso, tai Alfai tokia įstaiga yra pajuokos ir paniekos objektu. Tokia galvosena nei logiška, nei graži, pagaliau, niekam ir nenaudinga.

Dėl "čiutabakių," nevertėtų ginčytis ir užimti vietos laikraščiuose. "Čiutabakių" ir mūsuose gausu. Šiuo atveju nei Alfa nuo to nėra laisvas.

Kur ir kaip našlaičiai pargabenti ir aprūpinti, kompententiškos įstaigos spaudoje paskelbė ir visuomenę informavo. Jeigu Alfai nepatinka, kad jie buvo patalpinti į lietuvių katalikų užlaikomas įstaigas, Amerikos įstatymais ir leidimais tvarkomas, Alfa, vietoj pravardžiavęsis, daug geriau pasielgtų, padirbėdamas pats ir paragindamas savo žmones sukurti daugiau visuomeniškų, labdaringų ir kultūros įstaigų, kurios gal ir Alfos skoniui atatiktų. Tegu tik Alfa pagalvoja. Kiek mes turime našlaičių prieglaudų? Vos keletą. Taigi, neverta daug kalbėti dėl airiškų "čiutabakių," o vertėtų pasiteirauti kaip jie dirba ir įsteigti bent dalelytę labdaringų "čiutabakių" turimų įstaigų.

Alfai savo "bombą" išmetus, Sandaros spalių 18 d. numery pasirodė "Liberalo," tuo pačiu klausimu, išvedžiojimai ir pagrindinis pasipiktinimas. Lietuviai sako: vienas kala, kitas zalatija. Taip ir čia. Vienas plauk štelėjo, kitas išvadas padarė. Girdi, tai esąs lietuvių įžeidimas, vaikų "kidnapinimas" ir t.t. Viename paragrafe "Liberalas" giriasi, kokius tai didelius darbus lietuviai nudirbo, koki lenkai biaurūs, paškudnos airišės, senmergės ir t.t. ir t.t. Kitame, reikalauja tolerancijos sau ir "kidnapintų" vaikų grąžinimo ir dar t. t. Tiesiog košė, daugiau nieko ir su visu klausimu nieko bendro neturi. Jeigu "Liberalas" yra tikrai, pilna to žodžio prasme, liberalas ir nori visame reikalauti pagelbėti, o nesivaduoti pletkais, lengvai gali visą reikalą patirti. Netoli einant, juk prie BALF yra suorganizuotas Našlaičių Komitetas, kurį, įvykęs BALFo skyrių seimas užgyrė, tai pat užgirdamas jo darbus. Rašydamas Alfa, juk nepaminėjo nei vienos įstaigos, nei vieno asmens, kuris tuos "baisius" darbus papildė, o pasitenkino tiktai iš kažin kur išpeštomis bendratimis.

Toki Alfų ir liberalų išvedžiojimai yra niekas daugiau kaip tik visuomenės piktinimas, jos klaidinimas ir galima sakyti, darbo sabotažavimas. Tas kelia visuomenėje nepasitikėjimą savo įstaigomis, kurios šiuo metu dirba sunkų darbą.

Taigi, tikrai, "negalima daugiau tylėti dėl tokio jų elgesio," kaip užvardina savo raštą Liberalas. Tiktai ne dėl "jų" elgesio, bet dėl Sandaros korespondentų, tiesiog iš piršto išlaužtų pliauškalų ir išvadų.

Alfos ir Liberalai nueikite patys pirma padirbėti ir pirmam klasės suole išmokite savo A-B-C, ir tik tada šokite kritikuoti kitų darbus. Be to, savo nieku nepagrįstais išvedžiojimais "ne veskite padorių žmonių į piktą pagundymą, bet gelbėkite mus nuo pikto."

Ona Valaitienė.

LAISVOJI LIETUVA
Patriotinis Pietų Amerikos lietuvių žurnalas. Metinė prenumerata tik 1 doleris.
Villa del Cerro. Montevideo.
LAISVOJI LIETUVA
Calle Rio de Janeiro 4001.

DUCHESS CAFE
BROLIŲ KLIMŲ KAVINĖ
VIENA IŠ PUIKIAUSIŲ PAJŪRYJE
51 E. Park Ave., Long Beach, N. Y.
Įvairiausios ir geriausios rūšies gėrimai ir maistas
Kiekvieną vakarą šokiai
grojant geram orkestrui.
Tel.: Long Beach 820.

HUDSON MARKET
JONAS JONINAS, sav.
AUKŠTOS RŪŠIES MĖSA - DEŠRELIŲ GAMYBA
PAUKŠTIENA
Urmo ir detalis pardavimas
613 Hudson Avenue Rochester, N. Y.
Tel. Stone 1912

VINCENT'S ST JAMES TAVERN
VINCENT VYŠNIAUSKAS, sav.
Route 25A. Netoli Smithtown. St. James, L. I.
Telephone 552

KALBAMI PAVEIKSLAI
Rodau kalbamus ir spalvotus paveikslus įvairiose pramogose: prakalbose, koncertuose, bankietuose irt.t Kreipkitės:
JOSEPH NAVIKAS
11 Kent Ave., Wayne, N. J.
Tel.: MOuntain View 8-2062J

NEWARK, NEW JERSEY

WALTER J. DILIS & CO.
Motor Stokor ir Will-Burt Stoker atstovas
Automatiškas apšildymas—šaldymas—ventiliavimas
314 WALNUT STREET, Tel. Mitchell 2-2976

GOLDEN STAR BOTTLING CO.
Juozas Kralikauskas ir sūnus, savininkai
Gamina puikiausius nesvaiginamus gėrimus ir pristato alų
91-93 Warwick Street Tel. Market 2-5270

Memories of Lithuania
RADIO HOUR
SATURDAYS 5 to 5:30 p.m.
Station WEVD—1330 kil.
JACK J. STUKAS—Director
29 WALNUT STREET

LITHUANIAN PRESS
Adelė Laukžemytė, vedėja
Atlieka įvairius spaudos darbus. Mėnesiniai kalendoriai, kortelė ir tikietai.
199 NEW YORK AVENUE,

PETRAS KURTINAITIS
Siuva drabužius iš geriausių medžiagų.
113 FERRY STREET

LO S GAUBAS ir SUNUS
Ve ir dovanų žiedai— Kry papuošalai moterims.
LAIKRODŽIŲ TAISYMAS
14 WILSON STREET

JOHN PRAVILIONIS
FOOD MARKET
MĖSA IR GROCERIAI
107 ADAMS STREET
Tel. MArket 3-6082

LIBERTY BAR
V. Stor ir J. Siess, sav.
112 VAN BUREN STREET

Amsterdam, N. Y.

STOKNA'S
Liquor Store
Įvairių rūšių vynai, likeriai ir degtinė
225 E. Main Street

Lietuviška Vaistinė
SCHELL'S
Red Cross Pharmacy
E. Main ir Schuyler Streets
Telefonas 96

Lietuviška Užeiga
IVY LEAF PLACE
A. Smith, sav.
42 Schuyler Street

SARGALIS SERVICE STATION
Tydol gas - Hood padangos- Veedol alyva
302 E. MAIN STREET

GENERALINĖ APDRAUDA
Real Estate
Michael Kerbelis, sav.
183 E. Main St. Tel. 1656

BURLINGTON TAVERN
Cocktail Bar
PETRAS AIŽA, Sav.
18 DIVISION STREET

M. P. KAZLAUSKAS
Metropolitan Life Insurance Co. New Yorko Atstovas
31 E. MAIN STREET
Telefonu šaukti po 6 val. vak.
994W

P. and J. SUPER STATION
Gesas ir alyva
Padangos - baterijos aliejaus patarnavimas
180 E. Main St. Tel. 1458

HORTON HOTEL
Benediktas Labunskas, sav.
Vynas - likeriai - alus
Kambariai pakeleiviams
Charlston Four Corners, N. Y.

BAY SHORE HOTEL
B. Andruškevičius, sav.
4956 CULOW ROAD
Sea Breeze, N. Y.

J. ŠILINIO VIEŠBUTIS
Kambariai pakeleiviams
Baras: alus, vynas, likeriai
54 JOSEPH AVENUE
Rochester, N. Y.

BALTIMORE, MD.

C. WM. KUCHAUSKAS, Jr.
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Blvd.
Tel. Lexington 5714

KAROL MEAT PRODUCTS
Aukštos Rūšies Mėsa
418 South Bond Street
Tel. Wolfe 0615-6

CRYSTAL TAVERN
John J. Dekinis, sav.
1509 W. BALTIMORE ST.,
Tel. Gil. 7281

JOSEPH'S CAFE
E. Juozapaitienė, sav.
18 South Fremont Avenue
Tel. Calvert 0825

JONAS GRIČENA
LIETUVIŠKA UŽEIGA
661 W. PRATT STREET,

Idle Hour Tavern
J. M. Weisengoff, sav.
Šokiai kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį nuo 9 v. v. iki 2 val. ryto Svečiai, atvykę iš kitų miestų, kviečiami užeiti į šią puikiausią lietuvišką užeigą
1417 W. BALTIMORE ST.,

RED ARROW BOTTLING WORKS
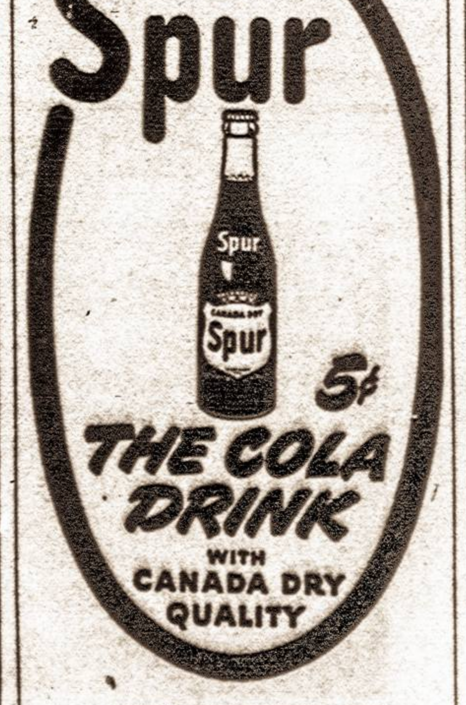

1551 CHURCH ST.
DETROIT, MICH.

DETROIT, MICH.

EUGENE PRINTING CO.
SPAUSTUVĖ
Linotipo kompozicija
CH. J. ILLS, sav.
11715 DEQUINDRE
Tel. 6-7689

BILL'S BAR
Vynas - alus - likeriai
Užkandžiai
VINCAS ŽEMAITIS, sav.
2400 FENKELL AVE.
Tel. UN 1-9644

ROYAL TEXACO SERVICE
Ignatz Zabalavičius
Padangų taisymas - automobilių plovimas - alyvavimas
Iššaukus patarnaujame kelyje
10700 W. 7 MILE RD.
Kampas Monte Vista
Tel. UN 1-9757

JOHN'S BAR
Alus — Vynas — Likeriai
Lengvi Užkandžiai
JONAS USORIS, sav.
9 MILE RD. and VAN DYKE
Centerline 1255 W

Pete's and Frank's BAR
Alus — likeriai — vynas
P. Tulauskas ir P. Tautin, sav.
3434 HOWARD STREET

GAY PAREE
Puikūs gėrimai ir šokiai
J. Kulikauskas ir Z. Kudrotas, savininkai
138 SEVEN MILE RD.

ŠIRDINGŲ LIETUVIŲ
UŽEIGA
Juozas Laukonis, sav.
3410 Livernois

MILE HOUSE
Maloni lietuviška užeiga
VYNAS, ALUS, LIKERIAI
10358 Woodward Avenue Detroit, Mich.

EDDYSTONE VIEŠBUTIS
Gazan's restoranas — Puikus maistas — 110 SPROAT ST., at Park Ave.
Satire Lounge Bar — Puikūs gėrimai — 2700 PARK AVE prie Sproat St.
ANTANO IR NELĖS ŽUKAUSKŲ VADOVYBĖJE

ACME PIE CO.
J. HOMCHIS, pres
PARENGIMAMS IR NAMŲ VAISEMS
Dideli ir maži pajai
Reikalaukite visose Detroito ir apylinkių krautuvėse
2286 E. Milwaukee Detroit, 11, Mich.

New Yorkas ir Apylinkė

Naujiems Metams sutikti vakarienė

Naujiems Metams sutikti, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas savo patalpose, 280 Union Ave., Brooklyne rengia bankietą arba vakarienę, kuri įvyks antradienio vakarą, gruodžio 31 d. Pradžia 8 val. vakare. Bilietas asmeniui 4 dol. Šokiams tik 60 c. Bilietų dar galima gauti pas klubo šeimininką Juozą Zakarauską, komisijos narius ir klubo darbininkus.

Po bankieto — šokiai, kuriems gros J. Thomas Tamašausko orkestrās.

Vasario 16 minėjimo iškilmės Brooklyne

Lietuvos Nepriklausomybei paminėti 1947 m.vasario 1 6d., Labor Lyceum salėj, Brooklyne, ruošiamos didelės iškilmės. Programai paruošti veikia eilė paskirų komisijų. Jos veikia visu smarkumu ir žada paruošti labai įdomią programą.

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakčiai paminėti iškilmes ruošia Amer. Liet. Tautininkų Centras bei lietuvių draugijų ir visuomenės veikėjų komitetas.

Pereitą penktadienį posėdžiavo programos ir visuomenės veikėjų komisijos. Jų darbai gerokai ipusėję ir savo planus paruošę raportuoti Komiteto planumui patvirtinti.

Minėjimas ruošiamas tremtinių šalpos naudai. Taigi jis bus ne tik iškilmingas, įdomus, bet ir labai svarbus. New Yorko lietuviai turėtų gausiai jame dalyvauti. Rep.

Vitalis Bukšnaitis turi naują žmoną

Šį penktadienį, gruodžio 27 d., Providence, R. I. Vienybės kolumnistas Vitalis Bukšnaitis apsivedė su Ann Jameson. Vyriausias pabrolis buvo kongresmonas Elliot iš Mass. Šį kartą Vitalio Bukšnaičio žmona —senų amerikiečių arba jankių duktė. Pirmoji Vitalio žmona, su kuria jis neseniai išsikyrė, buvo lietuvaitė. Vitalio Bukšnaičio sūnus, kuriam dabar jau 10 metų amžiaus, yra pirmosios žmonos globoje.

Kęstutis Janulis sveikina iš Nevados

Žinomų veikėjų Newarke, vienybiečių Janulių sūnus Kęstutis Janulis, kuris dabar yra Nevados valstybėje, mums rašo:

Sveikinu Vienybės štabą. Baigęs karo darbą Londone, kaipo "Principal Field Representative" Office of War Information, dabar esu Nevados universitete, kur mokinu žurnalizmo. Tėvai vis dar gyvena Newarke, bet pavasarį žada atvažiuoti pažiūrėti, kaip aš čia, Reno mieste, gyvenu.

Dariaus Girėno paminklui aukos

Aukojo šie brooklyniečiai: F. Shimaitis, siuvyklos sav. $5.00, jo dirbtuvės darbininkai — $30.00. Mičiulis ir Kairis, drabužių dirbtuvės sav., $22.80, jų siuvėjai $27.20. J. Šimėnas, siuvyklos sav. New Yorke, $10.00. Jo įstaigos darbininkai — $30.00. Kaspersko siuvėjai atsiuntė $11.00. Lietuvių Amerikos Pil. Klubas išmokėjo seniau paskirtą auką $100.00. Lietuvių Siuvėjų Kontraktorių Asociacija už pikniko bilietus atsiuntė $5.00. J. Kazlauskas ir M. Stakovas aukojo po $1.00. Nuošimtis už dalį sumos iki liepos 1 d. iš Hamburg Savings banko gauta $8.30. Pikniko uždarbio liko $188.64.

Aukos iš kolonijų: L. D. S. 74 kuopos parengime Lietuvių Jaunų Vyrų Draugijos salėje Bridgeport, Conn., gegužės 4 d. per D. Pelecką, brooklynietį, surinkta $24.00 J. M. Šaltonis Chicago, Ill., atsiuntė $5.00. A. Gazlauskas iš Pittsburgh, Pa., viešėdamas Brooklyne įteikė $2.00. J. Guzevičius ir J. Steponavičius iš Lynbrook, N. Y., atsiuntė po $1.00. Paminklo Fondo išdie dabar yra $4,436.06.

Už šias aukas rinkėjams ir aukotojams nuoširdžiai dėkojame. Prašome šį kilnų visuomenės darbą padėti baigti. Aukos Dariaus Girėnas Monument Fond siųstinos išd. P. J. Montvila, 251 Etna St., B'klyn, N. Y.

Atvyko N. Šimkus

Gruodžio 13 d. iš Vokietijos atvyko Neris Šimkus, žinomo kompozitoriaus velionio Stasio Šimkaus jaunesnysis sūnus. Svečias, kartu su savo teta ir tetėnu, Antanina ir Vincu Incais, apsilankė Vienybės įstaigoje ir pasidalino įspūdžiais, patirtais Europoje. Neris Šimkus yra gimęs Chicagoje. Jo brolis, taip pat gimęs Amerikoje, irgi rengiasi atvažiuoti. Jaunieji Šimkai buvo nacių išvežti į Vokietiją darbams. Neris apsigyveno pas Incus, Brooklyne. Mat p-nia Incienė yra Stasio Šimkaus sesuo. Ji su savo vyru ir rūpinosi jaunųjų Šimkų atsiėmimu.

Aleknai susilaukė gražios dukrelės

Eleonora ir Danielius Aleknai, kurie dabar gyvena Cream Ridge, N. J., neperseniai susilaukė 7 svarų ir 14 uncijų dukrelės. Tokiu būdu jų šeima padidėjo dar vienu nariu — dukrele, kuriai duotas Carolina vardas. Jų sūnus, Danielius, dabar jau pusketvirtų metų amžiaus.

Antanas Alekna, Danieliaus brolis, buvęs jaunimo veikėjas Brooklyne, taip pat gyvena New Jersey valstybėje. Brolis Juozas Danielius, gyvena Brooklyne.

Danieliai karo metu tarnavo kariuomenėje.

Žuvininkų ir medžiotojų balius

Šeštadienį, sausio 4 d., Liet. Piliečių Klubo salėje, Brooklyn, bus metinė Žuvininkų ir Medžiotojų Klubo narių vakarienė. Pradžia 7:30 val. vakare. Šia vakariene bus paminėta metinė klubo įsikūrimo sukaktis.

Vienybietis A. Noris iš Point Pleasant, N. J. išvyksta į Floridą apsigyventi.

NAUJIEMS METAMS
bonka degtinės arba vyno.
Mūsų sandėlyje didžiausias pasirinkimas importuotos brandės ir šimtai kitų
REPUBLIC WINE AND LIQUOR STORE
XAVERAS STRUMSKIS, sav.
322 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
visiems mano klijentams ir draugams
TAUCHES RADIO SALES AND SERVICES
LEWIS TAUCHES, sav.
355 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

McCONNELL'S BAR & GRILL
Čia renkasi Richmond Hill lietuviai
115-22 Liberty Avenue
Richmond Hill, L. I.
Tel. Virginia 3-9728

BASIL FEDORYK
VYNO IR DEGTINĖS KRAUTUVĖ
102 Grand S., Brooklyn 11, N.Y.
EVergreen 7-4829

WILLIAM SIEGFRIED
Vyno ir likerio parduotuvė
328 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergrees 8-1122

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

STEPHEN BREDIS, JR.
ADVOKATAS
197 Havemeyer Street,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

CLEMENT A. VOKET-VOKIETAITIS
Advokatas
41-40 74th STREET
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEwtown 9-5972

JOHN SENKO
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Mes vadovaujame laidotuvėms visose miesto dalyse.
NOTARY PUBLIC.
213-215 Bedford Avenue,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 8-4416

J. VAITULIONIS
Pirmas lietuvis
Chiropraktas Gydytojas
307 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Valandos nuo 9 ryto iki 8 vak.
Šventadieniais susitarus

STARUN IR KOZIER
Baras ir Restoranas
150 North 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. 4-8325

LIETUVIŠKA ALUDĖ
KARŠTI UŽKANDŽIAI
KASDIEN
Alus — Didelis pasirinkimas visokių gėrimų.
Juozapas Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

"the Mattress Doctor"
Modern Mattress Co.
282 South 9th Street,
BROOKLYN, N. Y.
Williamsburg Section,
Tel. EVergreen 7-9455
all kinds of bedding, mattresses done over at very reasonable Prices.

PETER LISAUSKAS
pristato anglių visiems kurie tik kreipiasi —
496 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
arba
53-82 72nd PLACE
MASPETH, N. Y.
Tel. EVergreen 7-7411

IGNAS PECHINSKI
RESTORANAS IR BARAS
Čia renkasi medžiotojai ir žvejotojai
404 Wythe Avenue, Brooklyn, N. Y.
Šalia medžiotojų klubo. Tel. EV. 4-9064

PETER LUGER
Aukščiausios Kokybės Maistas
Gerai Parinkti Gėrimai
178 BROADWAY BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-7114

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų —Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

DR. ADAM V. WALMUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
650 Fifth Avenue
(19th St. kampas)
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Trečiadieniais uždaryta
Tel.: SOuth 8-5569

SCHOLES BAKING INC.
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y
Mūsų duona pristatoma į kitus miestus. Mūsų kepyklo je galite gauti vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms pyragų.
Tel.EVergreen 4-8802

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams
DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

GĖLININKAS KERWIN
PARUOSIAMI GĖLIŲ VAINIKAI IR BUKIETAI
Vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikalams
202 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 8-9170

BRUNO MINET
BARAS IR RESTORANAS
43 S. 10th Street Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9756

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Notary Public. Tel. STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public. Tel., NEwton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

LIETUVOS NEPRIKL. PASKELBIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS

bus

Sekmadienį, 1947 m. Vasario (Feb.) 16 d.

LABOR LYCEUM SALĖJE

947 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.

Programoje kalbos, dainos ir muzika

Pradžia 3 val. po pietų

ROGERS FUNERAL HOME

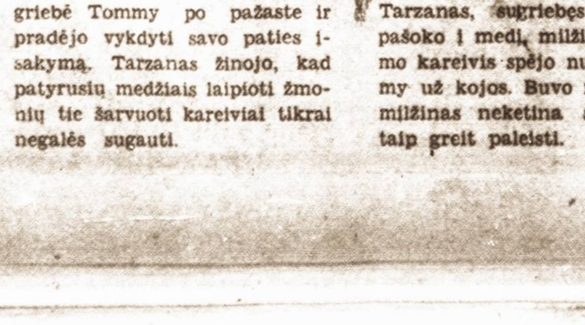

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
NAUJAI ĮRENGTUOSE, SAVO NAMUOSE
410 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Telefonas STagg 2-4409

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs.

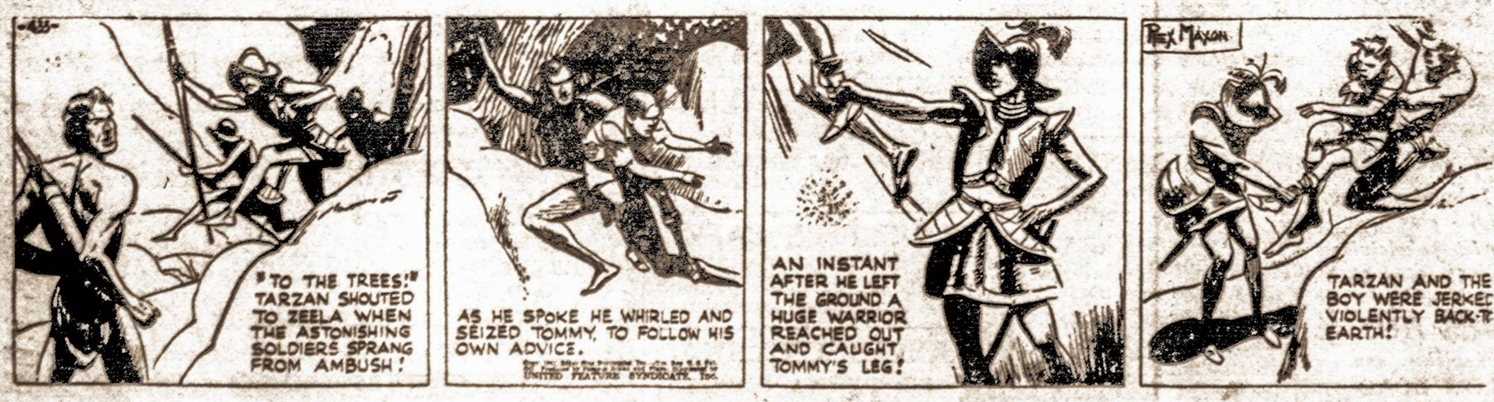

"Į medžius!"— sušuko Tarzanas savo draugams, Tarzelei ir Tommy, tuo pačiu akimirksniu, kai tik keisti, keistai apsirengę kareiviai išsoko iš krūmų. Čia, mat, reikėjo veikti tuojau, žaibo greitumu.

Tai sušukęs, Tarzanas tuojau griebė Tommy po pažaste ir pradėjo vykdyti savo paties įsakymą. Tarzanas žinojo, kad patyrusių medžiais laipioti žmonių tie šarvuoti kareiviai tikrai negalės sugauti.

Bet tuo pačiu momentu, kai Tarzanas, sugriebęs berniuką, pašoko į medį, milžiniško didumo kareivis spėjo nučiupti Tommy už kojos. Buvo matyti, kad milžinas neketina savo aukos taip greit paleisti.

Tarzano ir berniuko nelaimei, juodu, kaip bematant, buvo nutraukti iš medžio ir atsidūrė ant žemės. Tarzanas dar laikė įsikabinęs berniuką, bet atrodė, kad ši kova netrukus turės baigtis pralaimėjimu.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numery